Nr. 284 (7549) R W P Z — WARSZAWA, SOBOTA 8 PAŹDZIERNIKA 1938 r. — ROK XLV

OPŁATA POCZTOWA UISZCZONA GOTÓWKĄ.

NIECH ŻYJE RZĄD ROBOTNICZY I WŁOŚCIAŃSKI

ROBOTNIK
CENTRALNY ORGAN P.P.S.

NIECH ŻYJE SOCJALIZM!

REDAKCJA przyjmuje interesantów od 12 i pół do 2-ej po południu.
Za zwrot rękopisów Redakcja nie odpowiada
ADMINISTRACJA czynna od 8.30 — 17 bez przerwy, w soboty do 15
KASA czynna od 12 do 2-ej.

WARSZAWA 1, UL. WARECKA NR. 7
REDAKCJA — tel. 5.06-70
DYREKCJA — 344-17
ADMINISTRACJA, PRENUMERATA I KOLPORTAŻ 5.13-80
KASA I BUCHALTERIA 220-13
DRUKARNIA — 2.76-43
KONTO CZEKOWE W P.K.O. 175
Pocztowe Przekazy Rozrachunkowe
Urząd Pocztowy Warszawa I Kartoteka N. 117

PROLETARJUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

Wydawca: Rada Naczelna P. P. S.

Cena numeru 10 groszy

Warunki prenumeraty: w Warszawie z odnoszeniem miesięcznie zł. 2.50, bez odnoszenia zł. 2.20 na prowincji miesięcznie zł. 2.50, zagranicą zł. 5.50. Za zmianę adresu 50 gr.
Oddziały: „NAPRZÓD" Kraków, ul. Sw. Tomasza 11-a „GAZETA ROBOTNICZA" Katowice, ul Teatralna 12. „ŁODZIANIN" Łódź, Al. Kościuszki 23. „ROBOTNIK PIOTRKOWSKI" Piotrków Tryb. ul. Piłsudskiego 64 „ROBOTNIK RADOMSKI" Radom, ul. Kelles-Krauza 1. „ROBOTNIK POZNAŃSKO-POMORSKI" Poznań, ul. Stroma 24. „ROBOTNIK BIAŁOSTOCKI" Białystok, Rynek Kościuszki 29. „ROBOTNIK WILEŃSKI" Wilno ul. Dąbrowskiego 12.
Ceny ogłoszeń: Za wiersz wysokości 1 milimetra w tekście gr. 50, zwyczajne 40, nekrologi do 60 mm. gr. 20, powyżej 60 mm. gr. 30, drobne za wyraz 20 gr. Poszukiwanie i zaofiarowanie pracy bezpłatnie. Ogłoszenia tabelaryczne o 50 proc. drożej. Układ ogłoszeń tekstowych i zwyczajnych 6-szpaltowy. Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

Rozczarowanie ...nieuniknione

Jutro rozpoczyna się Kongres Nadzwyczajny Stronnictwa Ludowego. Wobec tego fala pogłosek, plotek, intryg, „akcyj dywersyjnych" itd. itp. osiągnęła wysokość niebywałą. Celuje w tym wszystkim „Czas" ...ku lekkiemu memu zgorszeniu. To nie jest sposób najlepszy „robienia nakładu"...

Otóż, moi panowie, pozwólcie sobie powiedzieć bez gniewu a całkiem spokojnie:

1) nie przewidujemy **żadnej rozbieżności** pomiędzy stanowiskiem polskiego ruchu socjalistycznego a stanowiskiem polskiego ruchu ludowego, ani w ujęciu położenia międzynarodowego, ani też w ujęciu położenia wewnętrznego Polski;

2) tymbardziej **nie wchodzi w grę jakakolwiekbądź możliwość rozbieżności** pomiędzy stanowiskiem Polskiej Partii Socjalistycznej a stanowiskiem klasowych związków zawodowych.

Ruch ludowy rozstrzyga jutro o swoim stanowisku **samodzielnie i „suwerennie"**. Nikomu z nas nie przychodzi do głowy „wpływać" na rozstrzygnięcia Stronictwa Ludowego, i nikomu w Stronnictwie Ludowym nie przychodzi do głowy „wpływać" na rozstrzygnięcia nasze. Wyciągamy po prostu **te same wnioski z tych samych przesłanek**. To wszystko. Dlatego właśnie idziemy ręka w rękę.

Zaczynamy stopniowo — i ludowcy, i my — traktować owe „akcje dywersyjne" raczej **na wesoło.** Nasze stosunki wzajemne są **zupełnie inne**, niż to sobie wyobrażają różnoracy szerzyciele plotek. My ze sobą rozmawiamy „bez rewolweru w kieszeni" i bez chęci robienia sobie wzajemnie „kawałów".

Pewne koła dawnego obozu „sanacyjnego" (między innymi „Czas") nie mogą ani rusz zrozumieć, że istnieją już w Polsce **duże środowiska polityczne** które w ogóle odrzuciły pojęcie „gry" **w stosunkach wzajemnych**. To są właśnie środowiska: **P. P. S. i Stronnictwo Ludowe.**

Ja sądzę, że ludowcy i my dokonaliśmy wspólnie **prawdziwej** sanacji obyczajów politycznych w Polsce na odcinku, który od nas zależy. I dlatego Kongres Stronictwa Ludowego przyniesie ze sobą **rozczarowanie** dla **zawodowych „dywersantów"** i, niestety — muszę powiedzieć — intrygantów.

M. NIEDZIAŁKOWSKI.

„Trzecia" Rzesza kpi sobie z wszelkich zobowiązań

Okupacja terenów plebiscytowych

Zagadnienie słowackie — Żądania węgierskie — Zbliżenie z Polską

Korespondent „Kuriera Warsz." w Pradze Czeskiej donosi:

Zdaje się, że era niespodzianek nie została jeszcze ukończona. Wskazuje na to zachowanie się armii niemieckiej, która, wbrew umowie i mimo protestu delegacji czechosłowackiej w Berlinie,

ZAJMUJE OBECNIE OKRĘGI PLEBISCYTOWE I MIEJSCOWOŚCI CZYSTO CZESKIE.

Tak np. zajęto na Morawach Lundenburg (ważna stacja węzłowa kolejowa), Eisgrub, Saits, Austic, Popovice i Porlice. Linia kolejowa Praga — Brno przerwana została w dwóch miejscach.

ANGLIA DAŁA, ZDAJE SIĘ, CARTE BLANCHE ARMII NIEMIECKIEJ;

wobec tego przypuszcza się, że plebiscytu w ogóle nie będzie.

Jeden wielki ciężar spadł Czechosłowacji z serca; ugoda ze Słowakami doszła do skutku.

SŁOWACY OTRZYMUJĄ PEŁNĄ AUTONOMIĘ, WŁASNY RZĄD I SEJM.

Dr. Tiso został mianowany ministrem dla spraw słowackich przy rządzie czeskim i obejmie prawdopodobnie również stanowisko premiera w rządzie słowackim. Obecnie Czechy i Słowacja zdradzają gotowość zbliżenia z Polską.

Dzisiejszy „Slovak", organ ludowej partii słowackiej, zamieszcza bardzo znamienny artykuł p. t. „Za polsko - czesko - słowackim trializmem".

Również i czeskie koła miarodajne odnoszą się PRZYCHYLNIE DO ZBLIŻENIA Z POLSKĄ.

Artykuły polskiej prasy, mówiące o konieczności porozumienia z Czechosłowacją, cytowane są przez całą prasę czeską na naczelnych miejscach.

Uchwały Kongresu Słowaków

PAT. donosi:

Na kongresie przedstawicieli stronnictwa słowackiego w Żylini sformułowany został projekt ustawy, ustalający szczegóły przejęcia władzy wykonawczej na ziemi słowackiej przez słowacki rząd autonomiczny. Projekt ten uchwalony ma być przez parlament czeskosłowacki najpóźniej do dnia 28 b. m. W myśl tego projektu, powołane zostają do życia autonomiczne organy władzy wykonawczej na ziemi słowackiej.

Władzę wykonawczą na ziemi słowackiej wykonywać ma słowacki rząd, który składać się będzie z 5 ministrów z premierem na czele. Kompetencjom rządu nie będą podlegać następujące agendy: spraw zagranicznych, obrony narodowej oraz sprawy długów państwowych.

Ministrowie słowaccy będą jednocześnie członkami rządu centralnego w Pradze.

Poszczególne agendy ministerstw rządu słowackiego podzielone będą w sposób następujący:

a) ministerstwo spraw wewnętrznych (również agendy wymiaru sprawiedliwości, zdrowia publicznego i wychowania fizycznego),

b) ministerstwo komunikacji (sprawy poczty, telegrafu i komunikacji kolejowej),

c) ministerstwo gospodarki (roboty publiczne, handel, przemysł, rzemiosło i rolnictwo),

d) ministerstwo kultury narodowej (oświecenie publiczne),

e) ministerstwo finansów i opieki społecznej,

f) wszystkie ziemie słowackie podlegają autonomicznemu rządowi słowackiemu.

Proporcjonalny podział wydatków budżetu państwa czechosłowackiego ustalany będzie przez specjalną komisję.

Wiedzieliśmy że to był tylko manewr

Mussolini odmówił wycofania wojsk włoskich z Hiszpanii

PAT donosi z Londynu:

Dzienniki angielskie donoszą o nowej komplikacji, jaka zaszła w rozmowach włosko-brytyjskich. W ciągu ostatnich 4 dni ambasador lord Perth odbył z min. Ciano 4 rozmowy, mimo to jednak kwestia porozumienia nie została jeszcze pozytywnie załatwiona i wielka rada faszystowska wbrew zapowiedziom nie mogła ogłosić aprobaty porozumienia włosko - brytyjskiego. Trudność polega na tym, że Włochy zgadzają się coprawda wycofać 10.000 wojsk włoskich z Hiszpanii, ale pragną ograniczyć wycofywanie jedynie do piechoty. Rząd brytyjski zaś domaga się, aby wycofane były również w stosownej proporcji wojska techniczne i lotnicze, artyleria i czołgi.

***

Dla nas wiadomość PAT nie jest niespodzianką. Wiedzieliśmy, że zgoda Mussoliniego jest tylko nowym manewrem w niekończącej się oszukańczej komedii „nieinterwencji". **(Przyp. Red.).**

Polska wobec żądań Węgier

Szef gabinetu ministra spraw zagranicznych Węgier hr. Csaky natychmiast po swym powrocie z Warszawy został przyjęty przez premiera Imredy i ministra Kanya, którym zdał sprawę z rozmów, przeprowadzonych z min. Beckiem. Następnie o godz. 19-ej zebrała się rada ministrów, której posiedzenie trwało do późnej nocy.

W Hiszpanii
Na froncie i za frontem

W HISZPANII FASZYSTOWSKIEJ.

Korespondent „Times'a", analizując sytuację polityczną w Hiszpanii gen. Franco, musi przyznać, że znajduje się ona całkowicie pod wpływem faszyzmu włosko - niemieckiego.

Położenie gospodarcze kraju jest fatalne. Kompletny brak surowców oraz przedmiotów codziennego użytku. Zbliżająca się zima przynosi wraz ze sobą widmo głodu i chłodu przy zastraszającym braku ubrań i środków żywnościowych.

W HISZPANII REPUBLIKAŃSKIEJ.

Republikańskie pismo hiszpańskie „Awangarda" pisze, że każdy bezstronny cudzoziemiec, przebywający w Hiszpanii, zaobserwować może, że ustrój republikański działa bez zarzutu, a Rząd legalny nie obawia się krytyki. Rząd republikański wierzy w zwycięstwo słusznej sprawy.

FASZYŚCI RZUCAJĄ BOMBY NA BEZBRONNĄ LUDNOŚĆ.

Trzy eskadry samolotów, korzystając z zachmurzonego nieba, zjawiły się nad Barceloną i bombardowały miasto z wielkiej wysokości. Jeden z pocisków padł na rynek, raniąc i zabijając kobiety, czyniące zakupy. Najwięcej ofiar jest wśród kobiet i dzieci, gdyż mężczyźni w tym czasie znajdowali się przy pracy.

Stojące w porcie dwa statki handlowe angielskie również zostały uszkodzone przez bomby lotnicze.

Obrona powietrzna Francji i Wielkiej Brytanii

Prasa angielska przywiązuje wielką wagę do podróży oficerów sztabu angielskich wojsk lotniczych z marszałkiem lotnictwa sir Cyril Newall'em na czele do Pary. Oficerowie angielscy udają się w niedzielę samolotem do Paryża. Podróż ich posiada charakter oficjalny i jest — jak wskazują w kołach rządowych — rewizytą na podróż oficerów francuskich w Anglii. Jak wiadomo, w czerwcu b. r. w Londynie bawił szef sztabu francuskich sił lotniczych gen. Vuillemin na czele delegacji oficerów lotniczych.

Podczas obecnej wizyty marszałka lotnictwa sir Cyril Newalla w Paryżu zostaną niewątpliwie nawiązane doniosłe rokowania w sprawie obrony lotniczej Anglii i Francji.

Czechosłowacja rezygnuje z wszelkiego oporu

Jak donoszą z Pragi, władze czechosłowackie zarządziły stopniowe zwolnienie rezerwistów, powołanych do wojska na skutek powszechnej mobilizacji.

Kto zostanie Prezydentem Czechosłowacji

Czechosłowackie Zgromadzenie Narodowe zbierze się za dwa tygodnie, celem wyboru nowego Prezydenta Republiki na miejsce Benesza. Najpoważniejszymi kandydatami są: Jan Masaryk i gen. Syrovy. W Pradze wymieniają również kandydaturę b. premiera Malypetra.

Mussolini wyraża sobie wdzięczność

Wielka rada faszystowska, która zebrała się w Pałacu Weneckim w czwartek o godz. 22-ej, pod przewodnictwem Mussoliniego, obradowała przez 4 godziny i 45 minut.

Uchwalono rezolucję wyrażającą wdzięczność Mussoliniemu za rolę odegraną przez szefa rządu podczas ostatnich wydarzeń i stwierdzającą, że akcja jego doprowadziła do zwycięstwa pokoju na podstawie sprawiedliwości. Następnie uczczono przybyłego na posiedzenie marszałka de Bono, który przed trzema laty był głównodowodzącym armią włoską zdobywającą Abisynię.

Wielka rada faszystowska odbyła następnie szczegółową dyskusję w sprawie ustaw o ochronie czystości rasy.

Płonąca Palestyna

W czasie wczorajszej bitwy pomiędzy powstańcami arabskimi a wojskami brytyjskimi pod Akko, padło 60-iu zabitych i rannych. W ciągu ostatnich 24 godzin na terenie Palestyny padło łącznie 140 zabitych i rannych.

W Jerozolimie została ogłoszona statystyka ofiar terroru w okresie od 1 lipca do końca września r. b. Lista obejmuje 1.762 osób, w tym 836 zabitych. Ogółem zginęło 640 Arabów, 160 Żydów, 28 Anglików i 8 innych narodowości, odniosło zaś rany 476 Arabów, 74 Anglików i 2 innych.

W miesiącu wrześniu zostało zabitych w Palestynie 357 osób, w tej liczbie 246 powstańców arabskich oraz 31 Żydów, a 174 osoby odniosły rany, w tej liczbie 47 Żydów.

Na znak protestu przeciw zaostrzonej cenzurze, cała prasa arabska ponownie zawiesiła swe wydawnictwa na przeciąg 2 tygodni.

Po straszliwej katastrofie w japońskiej kopalni

126 górników żywcem pogrzebanych

Agencja Domei donosi z Sapporo w prefekturze Hokkaido (Japonia): W kopalni węgla Yabari, gdzie nastąpił katastrofalny wybuch gazów, wydobyto zwłoki 24 górników. 26-u rannych zdołano uratować z zawalonego szybu i umieszczono w szpitalach. W dalszych chodnikach tej kopalni, do których nie mogły się jeszcze dostać ekspedycje ratunkowe, znajduje się jeszcze 126 górników. Akcja ratunkowa trwa.

Władze hitlerowskie polecają Austriakom aby mniej jedli

W nadchodzącą niedzielę wprowadzony zostaje w restauracjach całej Austrii tzw. „Eintopfgerich" (obiad z jednej potrawy); będzie on obowiązywać co pewien okres czasu. Cena takiego obiadu wynosić będzie w pierwszorzędnych restauracjach 2 marki, przy czym będzie doliczany podatek w wysokości 1.20 marek! Nakazano również ludności wprowadzić w gospodarstwach domowych „Eintopfgericht" w dniach ustalonych przez władze partyjne. (PAT).

Wbrew głosom Partii Pracy

parlament angielski uchwalił votum zaufania Rządowi Chamberlaina

Premier Chamberlain zamknął we czwartek 4-dniową debatę zagraniczną w Izbie Gmin.

W godzinnym przemówieniu premier zastrzegł się, że po tych ciężkich dniach, jakie przeszedł, gdy spoczywał na nim tragiczny wybór między pokojem a wojną, nie czuje się w nastroju odpowiadania na zarzuty osobiste, stawiane mu w ciągu 4-dniowej debaty.

W sumieniu swym jest przekonany, że działaniem swym zapobiegł wojnie. Premier powołał się na 20 tysięcy listów i telegramów, jakie otrzymał po wyjeździe do Berchtesgaden, które przekonały go, że naród nie chce walczyć o to, by przeszkodzić połączeniu Sudetów z Niemcami.

To samo stanowisko zajęły rządy dominiów, które miały prawo głosu w decyzjach Rządu angielskiego.

Na zarzuty, że Rząd nie ostrzegł na czas Czechosłowacji, iż nie może ona oczekiwać pomocy, premier odpowiedział, że „Anglia nie miała takiego obowiązku". Jeżeli chodzi zaś o Francję, to Francja, będąc związana uroczystym traktatem z Czechosłowacją, udzielenia jej pomocy na wypadek napadu, nie mogła z góry przekreślać tych zobowiązań. Rząd angielski zaś nie mógł tego od Francji żądać.

Natomiast Rząd angielski niejednokrotnie doradzał Pradze osiągnięcie porozumienia z Niemcami sudeckimi. Czecho-Słowacja w ostateczności przyjęła rady angielsko-francuskie, zgodziła się ustąpić Niemcom terytorium sudeckie. Oskarżenie Anglii o zdradę Czechosłowacji „jest groteską", gdyż Anglia uratowała ją od zniszczenia, a Europę od katastrofy wojennej.

Premier kategorycznie zaprzeczył, jakoby zamierzał rozwiązać parlament i rozpisać wybory, by wykorzystując uczucie ulgi olbrzymich mas ludności, wzmocnić swoją pozycję.

Mówiąc o przyszłej polityce Rządu premier oświadczył, że są tylko dwie możliwości: jedna, wychodząca z założenia, że przyjazne stosunki z państwami totalnymi są niemożliwe, że zapewnienia kanclerza Hitlera są bezwartościowe i że dyktatorzy zdecydowani są zdobyć panowanie nad Europą, zniszczyć demokrację. Taka hipoteza czyniłaby wojnę nieuniknioną. Przyjąwszy ją trzeba by natychmiast przystąpić do przygotowań wojennych i do zawarcia aliansów militarnych ze wszystkimi państwami, które gotowe są Anglię poprzeć.

Opozycja chciałaby to nazwać zbiorowym bezpieczeństwem, a w rzeczywistości byłaby to polityka krępujących aliansów równowagi sił i przemocy. Byłaby to polityka rozpaczy.

Premier odrzuca ją, podobnie jak teżę o nieuniknionej wojnie. Alternatywą może być tylko polityka unikania wojny, analiza możliwych jej przyczyn i usunięcie tych przyczyn w drodze dyskusji i w duchu współpracy w dobrej woli.

Ostatni kryzys zjednoczył naród angielski silniej, aniżeli kiedykolwiek przedtym pragnienie służenia krajowi. Zjednoczenie to Rząd musi wykorzystać dla celów wzmocnienia środków obronnych.

„Nasza polityka pokojowa nie oznacza że będziemy szukać nowych przyjaciół kosztem starych, lub w ogóle kosztem jakiegokolwiek narodu. Poglądy Francji nie były nigdy bardziej zgodne z poglądami angielskimi, jak obecnie. Cele Francji są identyczne z celami Anglii: współpraca ze wszystkimi narodami, nie wyłączając państw totalnych, dla wzmocnienia trwałego pokoju w Europie".

Premier wyjaśnił dlaczego polityka ta nie jest sprzeczna z polityką szybkiego i pełnego dozbrojenia Anglii. „Jestem zapytywany — mówił — jak mogę pogodzić wezwanie narodu do zbrojenia się, z tym co powiedziałem onegdaj po powrocie z Monachium, gdy wyraziłem nadzieję, że będziemy mieli pokój za naszych dni. Nie chciałbym, aby doszukiwano się w tych słowach czegoś więcej, aniżeli w nich jest, gdyż wypowiedziałem je w chwili wzruszenia po długim i wyczerpującym dniu i przejechaniu długich mil wśród podnieconych i entuzjastycznych tłumów.

Wierzę, że możemy mimo wszystko zapewnić pokój za naszych dni, ale nigdy nie miałem zamiaru twierdzić, że możemy to zrobić w drodze rozbrojenia. Słabość naszej siły zbrojnej oznaczałaby słabość naszej dyplomacji, gdyż za dyplomacją — jeżeli ma być skuteczna — musi stać siła".

Po przemówieniu prem. Chamberlaina Izba Gmin odrzuciła wniosek Labour Party o votum nieufności dla Rządu 369 głosami przeciw 150 i uchwaliła wniosek Rządu 366 głosami przeciw 144.

Afera markizy-przemytniczki

zatacza coraz szersze kręgi

Wykryta ostatnio afera tajnego wywozu walut przybrała rozmiary skandalu, którym zainteresowała się opinia publiczna oraz cała prasa włoska. Markiza Godi di Godio z domu Violette Kaye, przy której znaleziono w wagonie sypialnym sumę miliona lirów, zeznała, że pieniądze te nie należą do niej i że zostały jej jedynie powierzone, celem przewiezienia przez granicę. Na podstawie jej zeznań aresztowano męża jej markiza di Godio oraz agenta walutowego Renato Sacerdoti, którzy dostarczyli jej tych pieniędzy.

Dzienniki poświęcają całe kolumny szczegółom aresztowania, podkreślając wysokie stanowisko społeczne aresztowanych, oraz ich stosunki towarzyskie. Markiza była w istocie bardzo znana w całym Rzymie i utrzymywała stosunki z najwyżej postawionymi osobistościami, z którymi spotykała się na zebraniach towarzyskich i imprezach sportowych. W sprawie tej poczyniono szereg dalszych aresztowań, władze powstrzymują się jednak od podania do publicznej wiadomości nazwisk aresztowanych. Prasa wykorzystała tę aferę do rozpoczęcia gorącej kampanii przeciwko łagodnemu ustawodawstwu w sprawie tajnego wywozu walut, żądając, aby kary były znacznie podwyższone, konfiskata bowiem wywożonej waluty i grzywna nie są dostateczną karą za przestępstwo, przynoszące tak poważne szkody państwu.

Niektóre dzienniki żądają w wypadkach tajnego wywozu walut konfiskaty majątku winnego oraz wysiedlenia go poza granice państwa.

Palestyna spływa krwią

Minister spraw zagranicznych Iraku Taufik, bawiący w Londynie, ma dzisiaj omówić swój nowy plan załatwienia kwestii palestyńskiej z przewodniczącym wszechświatowej organizacji syjonistycznej dr. Weizmanem.

Plan ministra Taufika polega na udzieleniu Żydom wszelkich praw i na zbliżeniu Żydów do Arabów przy jednoczesnym zaniechaniu wszelkich planów stworzenia na terenie Palestyny odrębnego państwa żydowskiego. Idea jego polega na stworzeniu jednego państwa pod kontrolą brytyjską na wzór Iraku. Plan Taufika przewiduje:

1) utworzenie niepodległego państwa wedle wytycznych, ustalonych przez palestyńskie zgromadzenie ustawodawcze.

2) Stopniowe przekazywanie władzy administracyjnej z rąk brytyjskich w ręce rządu narodowego w takim samym okresie czasu, jak w Iraku.

3) Zagwarantowanie wszystkim palestyńczykom wszelkich praw politycznych i obywatelskich niezależnie od narodowości i wyznania.

4) Wszystkie grupy narodowe i religijne posiadać mają równe prawa obywatelskie, nie korzystając z żadnych specjalnych przywilejów.

5) Miastom i wsiom arabskim, wzgl. żydowskim, udzielone będzie pełne prawo municypalne względnie gminne celem zapewnienia im kontroli administracyjnej i samorządowej, pod warunkiem jednak, że prawa obywatelskie nie będą naruszone.

Plan wychodzi z założenia, że obecna liczba Żydów nie będzie na razie powiększona, a przyszłe decyzje co do emigracji żydowskiej do Palestyny powzięte będą już w zakresie kompetencji proponowanego rządu narodowego.

Nadanie nowemu państwu praw konstytucyjnych, politycznych i obywatelskich ma być zagwarantowane przez Wielką Brytanię, której interesy uległyby zabezpieczeniu. Plan ten omawiany będzie przez ministra kolonii Mac Donalda ze specjalnie przybywającym do Londynu Wysokim Komisarzem brytyjskim w Palestynie.

***

W Palestynie tymczasem toczą się krwawe boje z grupami terrorystów arabskich. W nocy wojska brytyjskie, posługując się aeroplanami, przystąpiły do likwidacji wielkiej grupy arabskiej, podejrzanej o dokonanie masakry w Tyberiadzie. Grupy tę wykryto przy jeziorze galilejskim. Liczba zabitych Arabów oceniana jest na 80.

JEROZOLIMA (PAT). — Akty sabotażu w Palestynie trwają. Wyrządzone szkody są bardzo znaczne. Rurociąg naftowy został na obszarze Nazaretu w kilku miejscach uszkodzony, a wypływająca z niego ropa podpalona. W okolicu Ramallah patrol wojskowy zastrzelił uzbrojonego Araba, w pobliżu obozu koncentracyjnego w Athlet doszło do starcia między policją a aktywistami arabskimi. Jeden Aarab został zabity, kilku zaś rannych.

Niemcy chcą zająć

obszary plebiscytowe

Wiadomość o zamierzonym obsadzeniu przez wojska niemieckie t. zw. 5-tej strefy, która obejmuje terytoria, podlegające dopiero plebiscytowi wywołała w czechosłowackich kołach rządowych niezwykłe poruszenie i zdenerwowanie. Sprawa ta była przedmiotem całonocnych obrad gabinetu. Ścisłe granice tej strefy nie są tutaj znane. W kołach praskich obawiają się, że granice te będą pokrywać się z żądaniami, wysuniętymi przez kanclerza Hitlera w memorandum godesberskim.

Powstał Rząd Słowacki

Agencja ATE. donosi z Bratisławy: Pierwszy Rząd słowacki utworzony został w czwartek. Na czele Rządu stanął jako premier jeden z czołowych działaczy ludowej partii słowackiej dr. Tiso.

Utworzenie Rządu słowackiego oznacza dualizm na wzór monarchii austro-węgierskiej. Cechą charakterystyczną nowego państwa federacyjnego będzie wspólny Prezydent Rzeczypospolitej dla obu państw oraz wspólna polityka zagraniczna i skarbowa. Wspólny parlament dyskutować będzie wyłącznie tylko w sprawach wspomnianych powyżej a więc wchodzących w zakres polityki zagranicznej oraz w sprawach skarbowych. Słowacy żądają utworzenia własnej armii, dowodzonej przez oficerów słowackich.

Wobec utworzenia Rządu słowackiego propozycja Pragi, wzywająca dr. Tiso do wzięcia udziału w rządzie praskim i zaproszenia innych ministrów słowackich — staje się nieaktualna.

Rozmowy o Hiszpanii

między Anglią i Włochami

Włoski minister spraw zagranicznych hr. Ciano odbył we czwartek rozmowę z ambasadorem brytyjskim lordem Perthem. W kołach angielskich krąży pogłoska, że lord Perth na podstawie ostatnich instrukcji prem. Chamberlaina przedstawić miał min. Ciano projekt załatwienia sprawy ochotników w Hiszpanii.

Projekt ten jest podobno przedmiotem studiów ze strony Rządu włoskiego i będzie, być może, przedstawiony wielkiej radzie faszystowskiej, która zebrała się we czwartek wieczorem w pałacu weneckim na sesję październikową.

Katastrofa kolejowa

przyczyną śmierci 10 osób

We czwartek o godz. 7.30 rano pociąg pośpieszny idący z Helsinek do Tainionkoski, centrum okręgu przemysłowego, z powodu mgły zderzył się na stacji Raucha z manewrującym pociągiem towarowym. Rozbiciu uległy dwie lokomotywy oraz dwa wagony sypialne w pociągu pośpiesznym i jedna cysterna z kwasem siarczanym w pociągu manewrowym, który na nieszczęście rozbił się, zwiększając niepomiernie liczbę ofiar tej strasznej katastrofy. Zginęło w rozbitych wagonach sypialnych 10 osób oraz kilkanaście odniosło rany. Największa liczba osób ucierpiała od zatrucia gazem wytworzonym przez rozbicie się cysterny.

W katastrofie zginęło kilku inżynierów, jadących do okręgu przemysłowego. Ruch normalny na linii kolejowej, na której wydarzyła się katastrofa został przerwany.

Atlantyk—M. Śródziemne

Dziennik „Sun" donosi, iż Stany Zjednoczone i Włochy są gotowe do otwarcia w lipcu przyszłego roku stałej komunikacji powietrznej pomiędzy Atlantykiem a Morzem Śródziemnym. Sprawą tą zajmują się już odpowiednie władze w Waszyngtonie.

Dalszy rozbiór Czechosłowacji

Komisja międzynarodowa działa

Czechosłowackie Biuro Prasowo donosi:

Radio czechosłowackie ogłosiło dziś komunikat, w którym stwierdza, że dla ustalenia obszarów, które Czechosłowacja ustąpić ma Rzeszy niemieckiej reprezentanci mocarstw, zasiadających w Berlinie przyjęli za podstawę stan z roku 1910. Wyliczone zostały miejscowości, które mają być obsadzone przez armię niemiecką i wskazano jednocześnie, że delimitacja nie jest ostateczna i że komisja międzynarodowa w Berlinie zatwierdzi je ostatecznie, mając prawo wprowadzenia pewnych poprawek. Komisja berlińska ustaliła, że na Morawach wojska niemieckie obsadzić mają cały basen rzeki Svitawa wraz z okręgiem Zabrech, który ma, według twierdzeń czeskich, większość ludności narodowości czeskiej. Okręg Zabrech przyłączony do Rzeszy ma być kompensatą za okręg niemiecki Ihlawa (Iglau), który pozostanie przy Czechosłowacji.

Przedstawiciele mocarstw w identyczny sposób rozwiązali sprawę kompetencji wysepek ludnościowych niemieckich na Morawach i Słowacji, ustępując na rzecz Rzeszy nie tylko okręg śląski Opawy, lecz również i okręg Kravar Kuhlendchen na Morawach, liczący poważną ilość ludności czeskiej. Warunki te określa się jako wyjątkowo ciężkie gdyż zarówno w basenie Svitawy, jak i na Morawach północnych linia okupacji przecina w wielu miejscach główną linię kolejową.

Te postanowienia delimitacyjne zostały przedstawione reprezentantowi Czechosłowacji w komisji berlińskiej, jako decyzja bezapelacyjna przedstawicieli wszystkich czterech mocarstw. Mimo wysuwanych objekcji i protestów ze strony czechosłowackiej, postanowień tych nie zmieniono. Terytoria te mają być przekazane bezzwłocznie władzom niemieckim, czego zażądano ultymatywnie, dając do wykonania bardzo krótki czas. Zdołano uzyskać jedynie przyrzeczenie, że zarządy kolejowe czechosłowackie i niemieckie nawiążą ze sobą bezpośredni kontakt dla utrzymania ruchu na liniach przeciętych przez linię delimitacyjną

Wspomniana linia delimitacyjna była wskazana przez reprezentantów czterech mocarstw jako realizacja techniczna układu monachijskiego, zaakceptowanego w swoim czasie przez Czechosłowację. Natomiast decyzją komisji berlińskiej jest, jak podkreślają Czesi, bezapelacyjna, tak, że Rządowi czechosłowackiemu nie pozostaje nic innego, jak decyzję tę zaakceptować.

Po bułkach znowu bomby

WALENCJA, (PAT). W środę o godz. 15.30, 10 samolotów gen. Franco bombardowało miasto. Ofiarą bomb padło 2 zabitych i 11 rannych.

Rezolucja kongresu

stronnictw słowackich

Odbywający się w Žilinie kongres przedstawicieli wszystkich stronnictw słowackich został zakończony w godzinach wieczornych. Po wysłuchaniu referatu posła Tiso, uczestnicy uchwalili następującą rezolucję:

„Uchwały powzięte przez 4-ry mocarstwa w Monachium zmieniły gruntownie sytuację w państwie czechosłowackim oraz stosunki polityczne w Europie środkowej. My Słowacy, jako naród samodzielny, żyjący od wieków na terytorium słowackim, żądamy prawa samostanowienia, dlatego domagamy się międzynarodowego zagwarantowania niepodzielności Słowacji oraz szerokiej narodowej wspólnoty zamieszkiwanego przez nas terytorium. Chcemy decydować swobodnie naszą własną wolą sprawy. Zarówno w dziedzinie organizacji państwowej, jak i sprawy, dotyczące przyjaźni z wszystkimi państwami sąsiednimi. Chcemy również przyczynić się do uspokojenia stosunków w Europie środkowej w duchu chrześcijańskim. Wytrwamy po stronie narodów walczących z ideologią żydowsko-marksistowską, ideologią gwałtu i rozkładu. Żądamy pokojowego rozwiązania spornych problemów w duchu postanowień monachijskich. Sprzeciwiamy się temu, aby granice Słowacji określone były bez nas, pełnoprawnych przedstawicieli woli narodu słowackiego. Żądamy przeprowadzenia szybkiej demobilizacji, żądamy natychmiastowego oddania władzy wykonawczej w Słowacji w ręce Słowaków. Zwycięstwo samostanowienia oznaczać będzie dla narodu słowackiego zwycięskie zakończenie jego wieloletniej walki. Niech żyje swoboda narodu słowackiego, niech żyje słowacki Rząd na ziemi słowackiej".

Karady na Zamku

P. Prezydent Rzeczypospolitej przyjął w obecności p. Marszałka Śmigłego-Rydza p. prezesa Rady Ministrów gen. Sławoja Składkowskiego i p. wicepremiera inż. E. Kwiatkowskiego, którzy referowali o stanie spraw bieżących.

Czechosłosłowacja domaga się odroczenia terminu

na odpowiedź Węgrom

PRAGA (PAT). — W związku z notą węgierską, wręczoną przed dwoma dniami przez posła węgierskiego Wettsteina, na którą odpowiedź miała być udzielona onegdaj wieczorem. Rząd praski poprosił rząd węgierski o zwłokę dalszych dwóch dni. W ten sposób termin odpowiedzi upłynie dziś wieczorem. Poseł węgierski udał się wczoraj rano w związku z tą sprawą do Budapesztu.

Lekarze zalecili Chamberlainowi

dłuższy odpoczynek

Z porady lekarskiej prem. Chamberlain wraz z małżonką wyjechał wczoraj wieczorem do Szkocji, gdzie do końca miesiąca będzie zażywał wywczasów.

Z za kulis gospodarki Zw. Mleczarskiego

Przed Sądem Okr. w Warszawie rozpoczęła się w czwartek rozprawa karna przeciw b. nacz. dyrektorowi dr. Wł. Piaskiewiczowi, dyr. Wł. Rybińskiemu, głównemu buchalterowi Janowi Pilewiczowi, oraz kontrolerowi Bol. Tomczykowskiemu.

Prokuratura po dłuższym śledztwie wypracowała akt oskarżenia przeciw wymienionym o niezgodne z obowiązującymi przepisami prowadzenie ksiąg, wprowadzanie w błąd członków i walnego zgromadzenia Związku co do stanu finansowego, przerzucanie nadmiernych kosztów handlowych na rachunek towarów i sztuczne w ten sposób ich zmniejszenie. W ogóle chodziło o wywołanie wrażenia, że mimo kryzysu i nadmiernych uposażeń dyrekcji oraz lekkomyślnej gospodarki związek doskonale prosperował.

Dyr. Piaskiewicz, który był równocześnie prezesem Giełdy Mięsnej, a później przez kilka miesięcy był dyrektorem Rzeźni miejskiej i członkiem zarządu Kasy Targowej jest ponadto oskarżony z art. 269 K. K. o nadużywanie swego stanowiska naczelnego dyrektora Związku mleczarskiego w celach materialnych.

Pobierając uposażenia 2300 zł., a później 1950 zł. zadłużył się na kilkanaście tysięcy pod formą zaliczek, a ponadto dla majątku swego Halinówka pod Grodnem uzyskał bezprawny kredyt w oddziale związku w Grodnie na 2300 złotych.

Będąc wszechwładnym panem w Związku wielokrotnie i stale używał samochodów osobowych i ciężarowych dla celów prywatnych bez zwracania kosztów.

Akt oskarżenia opisuje, jak poza częstymi przejazdami rodziny z Sulejówka do Halinówka, przewożono produkty rolne i materiały z jednej miejscowości do drugiej. W majątku Halinówka przez 2 tygodnie pracowało auto ciężarowe Związku przy robotach polnych, przy których zużyto z górą 300 litrów benzyny, a Związek wypłacił szoferowi dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 120 zł.

Rozprawa czwartkowa rozpoczęła się od przesłuchania oskarżonych, którzy do winy nie przyznają się. Do rozprawy powołano kilkudziesięciu świadków.

(h)

Czytajcie prasę socjalistyczną!

Po owacjach-zastanowienie...

We Francji i Anglii

Chamberlaina, wracającego z Monachium, witano na lotnisku z entuzjazmem. Owacje bez końca! Zachwyt prasy — bez miary! „Pokój! Upragniony pokój“. Nareszcie.

Daladiera, również wracającego z Monachium, witano jeszcze goręcej. Paryż został ogarnięty szałem radości. Przecież wojna wydawała się nieunikniona. I nagle — pokój! „Victoire!“ (zwycięstwo!) — woła w uniesieniu „Matin“. Burzliwe owacje dla Daladiera. Przecie Francja chce pokoju! przecie dobrze pamięta wojnę światową i straszne ofiary. „Niech żyje Daladier, twórca pokoju!“

Takie były pierwsze chwile — chwile radości. Ale niebawem i to bardzo szybko przyszły — zastanowienie i otrzeźwienie. „Zwycięstwo“? (wedle „Matin“), ale CZYJE? Pokój? oczywiście — ale za za jaką cenę? i na jak długo? Oto kwestia!... jak mawiał Szekspir...

W Anglii piorunujące wrażenie wywarła dymisja pierwszego lorda admiralicji Duff Coopera. Nie zgadza się na politykę Chamberlaina — a więc ustępuje. Wiadomo, że w gabinecie Chamberlaina takich nie zgadzających się jest kilku. Minister handlu także chciał ustąpić — ale go jakoś tam przekonano, że czynić tego nie należy. Szereg posłów konserwatywnych wygłasza ostre mowy przeciw polityce Chamberlaina, np. Nicholson. Pos. Nicholson oświadczył, że gdyby Chamberlain prowadził w Monachium inną taktykę, zapewnił by zwycięstwo zasady demokratycznej nad faszystowską w Europie Naturalnie. radość niemal powszechna jeszcze trwa, i Chamberlain podobno nawet chce skorzystać z tej radości, rozwiązać parlament i przeprowadzić nowe wybory — na falach tej radości. Ale głosy ostrzeżenia mnożą się.

To samo, w jeszcze większym stopniu widzimy we Francji. Trzeba pamiętać zawsze, że Anglia jest zainteresowana w problemach środkowej Europy zaledwie pośrednio (działa np. bojaźń o zdobycie północnych portów francuskich przez Niemcy), natomiast Francja zainteresowana jest **bezpośrednio** — bo zdruzgotanie „systemu francuskiego“ (np. Czechosłowacji i Małej Ententy w ogóle) pozbawia Francję **realnych** gwarancyj przeciwko ewentualnemu napadowi „III-ciej Rzeszy“ na Francję. Francja dużo traci na wpływach, na prestiżu, a przede wszystkim na tych realnych (wojskowych) gwarancjach.

Poza tym trzeba stwierdzić, że znana wspólna monachijska deklaracja Chamberlaina i Hitlera (o wzajemnym nie napadaniu) wywarła we Francji duże wrażenie i spowodowała podejrzliwe zapytania w prasie: co ta deklaracja oznacza? jakieś ściślejsze związanie się Anglii z „III-cią Rzeszą“? oziębienie stosunków z Francją?

Jednym słowem, podstaw dla opamiętania i otrzeźwienie we Francji nie zabrakło. Pokój! Tak, to wielka, ogromna zdobycz, ale czy wojna nie została przez „III-cią Rzeszę“ tylko odłożona? i czy nie zostanie rozegrana w lepszych dla Niemiec warunkach, bo, 1-o, Niemcy zostały wzmocnione; 2-o, zbrakni dla Francji gwarancyj (pomocy) wojskowych ze strony Czechosłowacji, a być może także innych państw M. Ententy; 3-o zmniejsza się prestiż Francji, — a więc także ewentualna pomoc ze strony zaprzyjaźnionych państw (może Anglii? może Polski? i t. d.)

Tak zastanawia się nad monachijską umową poważna część prasy francuskiej. Trzeba przyznać, że już przed Monachium część prasy francuskiej prowadziła energiczną kampanię przeciwko ewentualności rozstrzygnięć à la Monachium. Uporczywa i namiętna akcja de Kerillisa w „Epoque“ (nacjonalistycznej) jest znana. A oto czytamy znany tygodnik Pertinaxa „L'Europe Nouvelle“: Pertinax pisze w pełnym oburzenia artykule „Wielki upadek“: skąd to złamanie umowy z Czechosłowacją? niektórzy dają do poznania, że armia francuska jest nie gotowa i t. p.; ależ nic podobnego — woła Pertinax — i daje obok własnego artykułu artykuł z kół wojskowych oświadczających, że armia jest w stanie wspaniałym; przecie właśnie takie oświadczenia złożył gen. Gamelin premierowi Daladier. Zresztą — powiada Pertinax—p. Daladier jest ministrem obrony (wojny); jeśli z armią nie zupełnie w porządku, pocóż więc jako premier — mówił uroczyście Czechosłowacji o „stanie Francji — pewnym i świętym“?!

A w ostatnich dniach „Figaro“ z przekąsem zapytuje: skąd ten „triumfalny“ nastrój we Francji? Czy stąd, że **środkowa Europa staje się wasalem Niemiec?** Inne pisma podkreślają, że „Führer“ otrzymuje (znów!) około 3 milionów ludzi, źródła surowców, fabryki. W ten sposób **otwiera sobie drzwi do Europy Wschodniej**. Skąd więc radość? — Czy jeśli „III-cia Rzesza“ wzmaga się na siłach w środkowej Europie (i na wschodzie!, staje się mniejszym niebezpieczeństwem dla Francji? Śmieszne! — pisze „Action Francaise“. A co pisał (o Francji) Hitler w „Mein Kampf“?

Tak zastanawia się nad umową monachijską znaczna część prasy francuskiej i angielskiej. Oczywista, dominuje jeszcze **radość** z powodu pokoju. Ale poważne reflek sje już się rozpoczęły. Prasa analizuje charakter polityki hitlerowców i przychodzi do wniosku, że pokój bynajmniej nie jest zapewniony. Przecież „III-cia Rzesza“ chce stworzyć swoją „Mitteleuropę“, chce zorganizować wielką wyprawę na wschód, a po tym (lub przed tym) porachować się z państwami zachodu. „Pieredyszka“— nic więcej. Ale „pieredyszka“ dla zorganizowania wszystkich sił „III-ciej Rzeszy“.

Te refleksje po - monachijskie mają znaczenie nie małe. Francja (i Anglia) uświadamiają sobie coraz lepiej, że trudno będzie uniknąć wielkiego konfliktu.

K. CZAPIŃSKI.

Najstarsza telegrafistka

Najstarszą telegrafistką jest niewątpliwie 80-letnia p. Leither, która od 58 lat pełni nieprzerwanie swą służbę w jednej z północnych miejscowości Anglii. Dodajmy, że jest to jedna z tych miejscowości, gdzie ludzie odgrodzeni górami od wrzawy świat, pędzą spokojny żywot, prawie sielankowy. I jeśli czasem sielankę tę przerwie nagła wieść ze świata. na drutach telegraficznych przyniesiona, staruszka odbiera ją drżącymi ze starości, a może i wzruszenia rękoma i sama niesie do adresata dodając, zależnie od okoliczności, słowa serdecznej otuchy lub życzeń. Mieszkańcy znają już swoją „staruszkę“ jak ją nazywają i otaczają ją szczerym szacunkiem i serdecznością.

Człowiek, który nigdy w życiu nie widział kobiety

W sławnym klasztorze na górze Athos w Grecji zmarł w tych dniach jeden z zakonników w wieku 82 lat ,który w ciągu swego długiego żywota *nie widział nigdy kobiety*. Matka jego zmarła przy urodzeniu chłopca, w domu ojca, gdzie chował się do 3-go roku życia, nie przebywała od chwili zgonu matki żadna kobieta. Trzyletniego chłopca oddano na wychowanie do szkoły dla chłopców przy jednym z klasztorów. Chłopiec, czując powołanie do życia zakonnego, odbył w tym klasztorze nowicjat, a następnie przeniósł się do klasztoru na górze Athos, gdzie przebywał przeszło 60 lat.

Przegląd prasy

MOWA MARSZAŁKA ŚMIGŁEGO-RYDZA.

Pan Marszałek Śmigły-Rydz wygłosił przez radio przemówienie, które podaje wczorajsza prasa. W przemówieniu tym Marszałek Śmigły-Rydz dziękuje wszystkim tym, którzy nadesłali mu depesze, czy listy, w związku z przyłączeniem Śląska Zaolzańskiego do Polski. M. in. Marszałek mówił:

Pomyślcie mądrze o tym, co się stało, i o tym, jak to się stało. I zastanówcie się nad tym, czy pragniecie, aby Polska z każdej sytuacji historycznej wychodziła z honorem?

Mam nadzieję, że dojdziecie do tego przekonania, które ja już niejednokrotnie w rozmaitych sformułowaniach wypowiadałem. A mianowicie: Państwo, które chce wyjść z honorem z przełomów historycznych, musi posiadać odpowiednie źródła i środki siły i musi być rządzone w sposób silny i zdecydowany!

Z waszych depesz i listów sądzę, żeście zrozumieli, iż Polska musiała wybierać między małością a wielkością.

Polska dokonała wyboru.

Ale to obowiązuje na przyszłość!

PREZYDENT BENESZ.

Dramat narodu czeskiego łączy się z tragedią osobistą Prezydenta Benesza. Jeden z twórców Państwa Czechosłowackiego i jego długoletni kierownik — Benesz, całym swym życiem, wysokimi walorami moralnymi i intelektualnymi dobrze zasłużył się swej Ojczyźnie. Burzliwe czasy zmusiły go do ustąpienia. Po męsku wyciągnął konsekwencje, gdy nie z jego winy Czechosłowacja została okrojona, gdy nie mógł się przeciwstawić dokonanym faktom. Można się z polityką Benesza nie zgadzać, ale go trzeba szanować. Tymczasem są w Polsce dzienniki, które w bezprzykładny sposób szargają obecnie imię tragicznego Prezydenta. Jest coś żenująco obrzydliwego w tej nagonce na Benesza właśnie w dniu jego klęski, a przecież nawet „Gazeta Polska“, która nie szczędziła mu napastliwych i ostrych słów, przyznaje, że „był szczerym, gorącym patriotą swego narodu i służył mu tak, jak umiał najlepiej“.

Dobrze się też stało, że we *wczorajszym* numerze „Dziennik Ludowy“ w artykule ob. (Ł) stwierdził niewątpliwą prawdę:

Sam dr. Benesz był politykiem i dyplomatą w stylu parlamentarno-demokratycznym, zachodnio - europejskim, o szerokich horyzontach i wielkich umysłowych kwalifikacjach. Padł ofiarą burzy dziejowej, która wstrząsnęła podstawami państwa, będącego w znacznej części jego dziełem. Nie zawsze odnosił się życzliwie do Polski, ale nie chcemy o tym pamiętać w momencie jego klęski, która i dla nas oznacza zwiększenie się grożących z zewnątrz niebezpieczeństw.

Czechosłowacja urządza się obecnie w, skromniejszych, ciaśniejszych ramach. Dr. Benesz ustępuje, aby nie stanowić przeszkody na nowej drodze. Skurczenie się państwa, któremu z najlepszą wiarą służył, nie jego jest winą. Natomiast powstanie tego państwa jest w znacznej części jego zasługą, o której rodacy jego tak prędko nie zapomną.

WYBRYK „CZASU“.

Jak się robi intrygancką plotkę polityczną, pokazują nam niezbyt piękne metody, jakimi posługuje się stateczny „Czas“.

„A.B.C.“ podała, wyssaną z palca wiadomość, jakoby PPS. oficjalnie, nie biorąc udziału w wyborach, zamierzała wysłać do Sejmu swych przedstawicieli pod firmą klasowych Związków Zawodowych. „A.B.C.“ było jednak na tyle lojalne, że swą „sensację“ o PPS. zaopatrzyło zdaniem, że „tak przynajmniej wynika z krążących pogłosek“.

„Czas“ natomiast powołując się na „informacje“ „A.B.C.“, nie mówi już o „pogłoskach“, tylko rzekomy udział w wyborach PPS. „za pośrednictwem“ Zw. Zawodowych przyjmuje, jako fakt i opierając się na nim pozwala sobie na szereg uszczypliwości pod adresem P.P.S.

Posługując się metodą polemiczną „Czasu“, mybyśmy naprzykład w jednym z naszych pism mogli napisać w związku z mającym w swoim czasie być wydanym numerem niemieckim „Czasu“, że pismo to *podobno* otrzyma pieniądze od Hitlera, a w innym naszym dzienniku „powołując się na poprzednie źródło“ definitywnie stwierdzić, że „Czas“ bierze pieniądze od Hitlera.

Tego jednak nie zrobiliśmy, bo byłaby to brzydka metoda.

S-EK.

W Warszawie, w niedzielę

odbędzie się odczyt zbiorowy p. t.

Prastara Ziemia Śląska łączy się z Polską

Odczyt odbędzie się w sali teatru „WIELKA REWIA“ o godz. 9 m. 30 rano.

Przemawiać będą tow. tow.:

DOROTA KŁUSZYŃSKA, WINCENTY KOTARBA, redaktor „Robotnika Śląskiego“, TOMASZ ARCISZEWSKI, KAZIMIERZ PUŻAK, dr. RYSZARD KUNICKI, ZYGMUNT PIOTROWSKI.

Karty wstępu otrzymać można w sekretariacie WARSZAWSKIEGO ODDZIAŁU T. U. R. (Al. 3-go Maja Nr. 2 m. 68), który organizuje odczyt, w Admin. „Robotnika“ (Warecka Nr. 7), w „Dzienniku Ludowym“ (Nowy Świat 62), w lokalach Związków Zawodowych i dzielnic Organizacji P. P. S.

***

W niedzielę więc Warszawa robotnicza powita w swoim gronie przedstawiciela polskiego ruchu socjalistycznego na Śląsku Zaolzańskim, tow. *Wincentgeo Kotarbę*. Odczyt zbiorowy w sali „Wielkiej Rewii“ będzie *naszym* powitaniem wiernych naszych towarzyszy z tamtego brzegu Olzy, — będzie powitaniem starej gwardii ruchu w dawnym zaborze austriackim, wracającej po latach do wspólnych szeregów.

W niedzielę sala „Wielkiej Rewii“ w Warszawie *musi być* wypełniona po brzegi.

Na frontach Hankou

Raidy chińskich lotników

Komunikat chiński podaje szczegóły ataku powietrznego dokonanego pod Lojan na kolumnę japońską przez eskadrę somolotów chińskich. Kolumna piechoty japońskiej poniosła duże straty. Komunikat stwierdza, że obecnie Chińczycy skncentrowali w rejonie Hankou tak silne oddziały lotnicze, że mogą one sobie dać radę z lotnictwem japońskim.

Tym się też tłumaczy okoliczność ,że ostatnie raidy japońskie na Hankou, Uhan i inne miasta tego rejonu ustały zupełnie.

Europa odetchnie

Chamberlain wyjechał na urlop

Premier Chamberlain wraz z małżonką wyjechał wczoraj do Szkocji, gdzie spędzi krótki urlop wypoczynkowy.

Dr. Tadeusz Biluchowski

Komisarzem Ubezpieczalni Społ. w Cieszynie za Olzą

Przed kilku dniami odbyło się w dawnej „Okresni Nemocensko Pojistowny w Ceskem Tesine (Kasa Chorych) przekazanie przez reprezentanta Komisarza Rządowego dla Śląska Zaolzańskiego, dr. Karola Sęczyka, naczelnika Wydz. Zdrowia Urzędu Woj. Śląskiego— urzędowania oraz nieruchomości tej instytucji naczelnemu Dyrektorowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie, dr. Tadeuszowi Dyboskiemu, który z kolei **przekazał agendy wyznaczonemu Komisarzowi dla tej Instytucji, dr. Tadeuszowi Biluchowskiemu.**

Z przygranicznej Ubezpieczalni Społecznej w Bielsku na Śląsku, która dostarczyła obecnie urzędników Ubezpieczalni Społecznej w Cieszynie za Olzą — obecnym był dr. Jan Wadoń. Agendy cieszyńskiej Kasy Chorych zdawał jej były przewodniczący, Franciszek Gnida.

Strajk solidarnościowy

w okręgu Częstochowskim

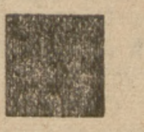
Dnia 6 b. m. w godzinach od 13 do 15 stanęły wszystkie fabryki i zakłady w Częstochowie i okolicy. Strajkowało przeszło 25 tys. robotnic i robotników.

Strajk był aktem solidarności dla poparcia wielotygodniowego strajku w fabryce okuć budowlanych „Horowicz i S-ka“ — o zawarcie układu zbiorowego i w fabryce włókienniczej „Stradom“— o poszanowanie orzeczeń Komisji Rozjemczej.

Jest rzeczą wielce charakterystyczną ,że robotnicy muszą chwytać się tak drastycznych środków w walce o przysługujące im prawa.

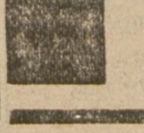
Jutrzejszy nasz numer będzie zawierał

10 stron druku

W numerze czytelnicy znajdą obok depesz ostatnich i artykułów oraz notatek bieżących

Tomasza Arciszewskiego — pracę o dziecku robotniczym z wykresami

Leona Berensona — Wspomnienia „Z sali śmierci“.

Wyżsi wojskowi niemieccy

w armii generała Franco

Główna kwatera wojsk generała Franco podaje wykaz wyższych oficerów niemieckich, przebywających na terenie Hiszpanii Narodowej, Szczególnie licznie reprezentowani są lotnicy. Oddziałami legii „Condor“ dowodzi generał Veidt ,szefem sztabu jest mjr. Neudorfer. Poza tym wymienia się następujących generałów: Wachenfeld, Kesselring, Heilingbrunner ,płk. Wachman, mjr. Hermann, Fischer, Scholz, Kreuzmacher, Wilberg, Hallinghausen.

Rozjuszony okrzykami byk

rzucił się w tłum zabijając 3 osoby i raniąc 16

W Portugalii utrzymuje się zwyczaj podobny do zwyczajów małych miast hiszpańskich, że byki, mające wziąć udział w walkach, pędzone są na arenę Corridy zupełnie wolno przez ulice miasta. Wczoraj właśnie, gdy byka pędzono wśród szpalerów stojącej na ulicach publiczności, byk rozwścieczony okrzykami rzucił się w tłum. Powstała szalona panika. Oszalałe zwierzę szarżowało nieprzytomnie niszcząc witryny sklepowe, zaatakowało następnie samochód ,a gdy dopadło tłumu zabiło rogami i stratowało na śmierć 3 osoby, a 16 ciężko poraniło. — Walka z oszalałym zwierzęciem trwała przeszło 2 godziny, poczym dopiero udało się rozjuszone zwierzę zabić.

Projekty nowych konferencji

Kryzys, przez który świeżo prze szła Europa, do reszty zburzył poczucie bezpieczeństwa państw i narodów, całkowita niepewność jutra zawisła nad światem. W tym stanie rzeczy, z kilku naraz stron, rozlegają się wołania o *nową konferencję międzynarodową.* Padło ono ze strony Roosevelta i Rosji Sowieckiej oraz angielskiej Partii Pracy. Znany socjalista belgijski Henryk de Man idzie o krok dalej i proponuje — coprawda we własnym tylko narazie imieniu — zwołanie nowej *konferencji pokojowej.* Jego zda niem, zatargi obecne w Europie są wynikiem wad i błędów Traktatu Wersalskiego, należy tedy na nowo uregulować stosunki europejskie. Ale zamiast czynić to, jak dotychczas kawałkami i pod przy musem ,należy odrazu przystąpić do powszechnego uregulowania współżycia narodów drogą nowej konferencji pokojowej.

Cóż powiedzieć o tych projektach? Jakie byłyby widoki między narodowej konferencji w chwili obecnej?

Przede wszystkim nie jest wcale rzeczą pewną, czy Hitler, Mussolini i Japonia zgodziliby się na konferencję międzynarodową. Konferencja międzynarodowa równo uprawnionych narodów — a o takiej myślą projektodawcy — to instytucja *demokratyczna.* A faszyzm jest wrogiem *wszelkich* instytucyj demokratycznych. Dlatego przecież Niemcy, Włochy i Japonia opuściły Ligę Narodów.

Hitler dopiero w ostatniej swej mowie norymberskiej oświadczył z dumą, że wszystkie swe zdobycze zawdzięcza *sile,* a nie konferencjom. Czemuż miałby zmienić taktykę ,która dotąd go jeszcze nie zawiodła? Jeżeli Hitler się zgodził na konferencję „czterech" w Monachium ,to raz dla tego, że Anglia, Francja i Rosja były gotowe wystąpić w obronie Czechosłowacji, a powtóre dla tego, że już przed Monachium otrzymał w zasadzie to, czego żądał.

Dalej wiadomo, że Hitler odmawia zawarcia jakiejkolwiek umowy z Rosją sowiecką i w ogóle konferowania z nią. Nie widać powodu, dla którego miałby teraz zmienić swój do Rosji stosunek.

Ale przypuśćmy, że państwa faszystowskie się godzą na udział w konferencji międzynarowej. Czegoż można po niej oczekiwać?

Taka konferencja obradowałaby przecież nie w warunkach abstrakcyjnej równości, lecz w warunkach *dzisiejszego układu sił.* A układ ten jest taki, że zanosi się na panowanie „czterech", a właściwie — jak ktoś słusznie powiedział — „trzech" przeciw „czwartemu" (Francji). I ten układ sił znalazłby swój wyraz na konferencji.

„Oś" Berlin — Rzym ma swój własny program „urządzenia świata", ale mogłaby się z nim pokazać na konferencji międzynarodowej tylko w tym wypadku, gdy by to była *jej, „osi"*, konferencja, zwołana po zwycięstwie nad całą Europą. Tak daleko jeszcze sprawy nie zaszły. Narazie Niemcy i Włochy mogą liczyć na pobłażliwość ze strony Chamberlaina, któ ra również nie mogłaby zaspokoić wszystkich apetytów „osi". Ale tą współpraca z Chamberlainem nadaje się w sam raz do porozumienia „czterech", lecz nie do konferencji międzynarodowej, któ ra, jeżeli ma się opierać na *sprawiedliwości* — a taką ma być wedle projektodawców — nie może polegać na przegłosowaniu jednej grupy przez drugą, lub na ma tactwach zakulisowych.

Powtarzamy jeszcze raz, cośmy już wielokrotnie pisali: *faszyzm jest związany na śmierć i życie z wojną.* Pokój kryje w sobie zarodek śmierci dla faszyzmu. W czym bowiem wyrażałby się „dynamizm" faszyzmu ,gdyby musiał zaprzestać zbrojeń i wojen? Co zaofiarowałby swym ludom na miejscu nowych podbojów i wypraw wojennych i przygotowań do nich? *Misją faszyzmu jest szerzenie niewoli po świecie. Poucza nas o tym każdy dzień,* przyznają to sami wodzowie faszyzmu. Uczciwa, sprawiedliwa konferencja międzynarodowa i faszyzm to dwa wyłączające się nawzajem pojęcia.

Dla tego nie wierzymy ,by konferencja międzynarodowa z udziałem państw faszystowskich przyniosła jakąkolwiek korzyść dla sprawy pokoju.

Z faszyzmem trzeba *walczyć,* a nie *układać się.* Jeżeli demokracja nie pokona faszyzmu, to faszyzm pokona demokrację. *Współżycia między nimi nie będzie.*

(JMB.)

Żywy ładunek „Gwiazdy Polski"

Dr. Jodko Narkiewicz i kpt. Burzyński nie są jedynymi żywymi istotami, które wzniosą się do stratosfery unoszone przez olbrzymi balon. Przed paroma dniami przybył tutaj asystent jednego z zakładów biologicznych Uniwersytetu J. P. i przyniósł ze sobą walizę wypchaną dość niezwykłym ładunkiem. Pieczołowicie opakowane flanelą leżały w niej długie rzędy małych próbówek ze szkła i kwarcu. Część z nich ma korki z waty, jak to bywa w zwykłych próbówkach bakteriologicznych, część posiada wyloty zatopione. W próbówkach na cienkiej warstewce galaretki pożywkowej, zawierającej cukier gronowy i pepton, znajdują się kultury kilkunastu rodzajów bakterii, które zaszczepiono jeszcze w Warszawie. Bakterie te są przeważnie nie chorobotwórcze, znajduje się wśród nich również słynny azotobacter, posiadający jedyną w swoim rodzaju zdolność wiązania wolnego azotu wprost z powietrza.

Chodzi o zbadanie wpływu, jaki wywrą warunki, panujące w stratosferze na drobnoustroje. Wpływy te mogą być bardzo różnorodne. Doświadczenie jest więc pomyślane w następujący sposób: Każdy rodzaj bakterii został zaszczepiony równolegle do kilku próbówek szklanych i kwarcowych. Połowa tych szczepów zostanie umieszczona w woreczkach wewnątrz gondoli. Tutaj na dużych wy sokościach będą one podlegały działaniu promieniowania kosmicz nego o wielkim nasileniu, dla którego ścianka gondoli z blachy o grubości 2,5 mm. nie jest żadną przeszkodą, poza tym warunki we wnętrzu gondoli będą podobne do ziemskich. Druga część szczepów w próbówkach będzie ustawiona w specjalnie przygotowanych statywach, statywy zaś zostaną ulokowane na pierścieniu powyżej gondoli. Zadaniem pilotów będzie przymocowanie statywów do pierścienia po starcie, już na pewnej wysokości, i zdjęcie ich przed lądowaniem. Na zewnątrz gondoli zetkną się drobnoustroje bezpośrednio ze stratosferą, szczególnie odnosi się to do bakterii w próbówkach kwarcowych i nie zatopionych, a zatkanych jedynie watą. Przez kwarc przechodzą bowiem nie tylko promienie kosmiczne, ale i bardzo silne w stratosferze promieniowanie pozafioletowe, poza tym przez korek z waty przeniknie do próbówek „powietrze" stratosferyczne, rozrzedzone, zimne i bar dzo bogate w ozon.

Zagadnienie odporności bakterii na warunki istniejące na krańcach atmosfery ziemskiej jest bardzo cie kawe między innymi z tego powodu, że istnieje stara już dość teoria Svante Arrhenius'a o wędrówce drobnoustrojów z jednej planety na drugą poprzez przestrzenie międzyplanetarne.

Poza bakteriami podobnym doświadczeniom zostaną poddane (w takich samych próbówkach) spory paproci i grzybów oraz różne nasiona: owsa, słonecznika i inne.

Świat zwierzęcy będzie reprezentowany w gondoli „Gwiazdy Polski" bardzo skromnie w „osobach" kilkunastu muszek owocowych (Drosofila). Utrzymanie przy życiu tych delikatnych owadów poprzez wszystkie stratosferyczne tarapaty będzie dość kłopotliwe. Siedzą sobie one teraz w cieple w rurkach szklanych, zatkanych watą i zaopatrzonych w boczne odgałęzienie (obecnie zamknięte), oddzielnie samce i oddzielnie samica. Podczas lotu dr. Narkiewicz aby zapewnić im odpowiednią temperaturę, (muszki są na jej zmiany b. wrażliwe) będzie je ogrzewał własnym ciepłem, trzymając rurki w... kieszeni. Rurki będą połączone po dwie w ten sposób, że razem utworzą literę H. Kreskę poziomą utworzą dwa odgałęzienia boczne złączone rurką gumową. Po osiągnięciu dużej wysokości— w której natężenie promieni kosmicznych będzie maksymalne ściskacz zamykający rurkę gumową zostanie usunięty, po czym nastąpi kopulacja między samcem i samiczką. Po wyprawie będą przeprowadzone w Warszawie doświadczenia, mające na celu zbadanie cech potomstwa muszego, zrodzonego w tak sensacyjnych i niezwykłych warunkach.

Ze względu na zwłokę w locie zajdzie przypuszczalnie konieczność odnowienia całego materiału biologicznego, który w międzycza sie się zestarzał.

Dolina Chochołowska.

J. H. ANDERS.

„Sympatyczna" propaganda

Mapa, którą Czytelnicy widzą przed sobą, nie jest — stwierdzamy to lojalnie — wydawnictwem *urzędowym* „Trzeciej" Rzeszy. Jest to wydawnictwo propagandowe *organizacji młodzieżowej* partii narodowo - „socjalistycznej" (oczywiście, niemieckiej), działającej na terenie Alzacji.

Sens mapy polega na tym: tak oto mają wyglądać „Wielkie Niemcy", jako zadanie dla *młodego pokolenia* hitlerowskiego. „Plan" byłby niejako rozłożony na dwa pokolenia. Pierwsza część tego „planu" znajduje się, jak wiemy, w stadium wykonania.

Gruba linia czarna obejmuje właśnie granice „Wielkich Niemiec".

„Gazeta Polska" myli się...

„Gazeta Polska" — informując społeczeństwo polskie o sytuacji wyborczej wśród Ukraińców, dała odnośnej notatce informacyjnej ty tuł następujący: **„Ukraińcy wezmą masowy udział w wyborach".**

UNDO wprawdzie bierze udział w wyborach do Sejmu i do Senatu. Ale UNDo **nie jest wcale partią masową...** Wpływy UNDa w społeczeństwie ukraińskim są dziś już nie wielkie... Poza tym — w samym UNDzie niema zgody co do udziału w wyborach. Redaktor „Diła" Kedrin i jego przyjaciele politycznі nie biorą udziału w wyborach....

Rada Główna „Drużyny księżnej Olgi" — będąca jakby kobiecym wydziałem UND-a powzięła rezolucję następującą: „ze względu na obowiązującą ordynację wyborczą — kobiety ukraińskie nie mają możności brania udziału w wyborach do Sejmu i Senatu"—(„Diło" 2.X).

Ugrupowania nacjonalistyczne, skupiające się przy piśmie „Ukraińskie Wisty". i redaktorze tego pisma Dymitrze Paliiwie udziału w wyborach nie wezmą.

Ukraińska Partia społecznych radykałów w wyborach do Sejmu i do Senatu udziału nie weźmie. Powód: — obowiązująca ordynacja wyborcza.

Analogiczne uchwały powzięła ukraińska Socjalno - Demokratyczna Partia. („Gromadskij Holos" z dnia 1-go b. m.).

Kowal zawinił—ślusarza powieszono

W dniu 1 października b. r. aresztowano sekretarza Oddziału Opatowskiego, Związku Zawodowego Robotników Rolnych Rz. P. Walentego Plutę w Ostrowcu Świętokrzyskim, na polecenie Prokuratora Sądu Okręgowego w Radomiu. Sekretarzowi Plucie inkryminuje się zbrodnie z art. 221 KK.

Historia sprawy wygląda, jak w romansie kryminalnym: oto właściciel majątku Podlesie, powiatu opatowskiego p. Kotkowski zalega po trzy lata z wypłatami robotnikom rolnym, samowolnie obniża pobory, maltretuje robotników, no i, oczywista, jest do głębi oburzony, gdy mu Związek Zawodowy Robotników Rolnych R. P. Oddział Opatów patrzy na ręce i **nie pozwala przywłaszczać pieniędzy robotniczych.**

W majątku tym w dniu 1 października b. r. wybucha strajk robotników rolnych. O niesumienności obszarnika Kotkowskiego władze państwowe, jak starostwo, policja i inspekcja pracy zostały powiadomione. I p. Prokurator w Radomiu miast zastosować art. 59 rozdział VI K. K. w odniesieniu do obszarnika za złośliwe niewypłacanie należnych świadczeń za pracę, poleca aresztować sekretarza Związku. W Opatowie ma się odbyć sprawa w Sądzie Grodzkim przeciwko tow. Walentemu Plucie.

Kwalifikacja czynu występnego istotnie ciekawa. Obszarnik **nie płaci świadczeń, ustalonych w orzeczeniach Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej,** względnie w umowach zbiorowych, a **sekretarza pociąga się do odpowiedzialności karnej pod zarzutem wymuszania.**

Na terenie Oddziału Opatowskiego jest kilku ziemian, którzy lekceważą sobie pracę ludzką i drwią z obowiązującego prawa i z robotników, ba nawet denuncjują sekretarza przed nadzorem prokuratorskim. Są to Kotkowski, Załęski, Piotrowska i Zekowski. **Ten ostatni będzie miał sprawę karną o zniesławienie sekretarza Oddziału.**

Jak się to stało, że zamiast ukarania winnych złośliwego wstrzymania świadczeń robotnikom rolnym za pracę (art. 59 K. K.) zostaje pociągnięty do odpowiedzialności karnej sekretarz Związku, **występujący w obronie pokrzywdzonych** — nie umiem tego powiedzieć. Mniemam, że p. Prokurator dał wiarę oskarżeniu obszarników i na tej podstawie Walenty Pluta, sekretarz Oddziału Opatowskiego naszego Związku, został aresztowany.

Gdyby tego rodzaju praktyki miały się ostać, wówczas umowy zbiorowe, które regulują wzajemne stosunki pomiędzy pracodawcami a robotnikami i tworzą pewnego rodzaju równowagę społeczną, stałyby się fikcją bez znaczenia. Fakt aresztowania sekr. Związk na skutek oskarżenia ludzi, **którzy sami powinni zasiąść na ławie oskarżonych** wobec przywłaszczenia cudzej własności może mieć tylko ten skutek, że grono, na razie szczupłe, niesumiennych pracodawców znakomicie się powiększy.

Jestem przekonany, że p. Prokurator nie życzy sobie takiego efektu. Jeżeli komu należy się opieka prawa, to właśnie robotnikom rolnym.

Niebawem ma się odbyć Sąd, który niewątpliwie sprawiedliwie zawyrokuje,—zawyrokuje, że Pluta Walenty jest niewinny, zato winni są ci, którzy nie płacą świadczeń zgodnie z obowiązującymi warunkami umowy o pracy i płacy.

JAN KWAPIŃSKI.

Metody przy parcelacji...

Państwowy Bank Rolny przy parcelacji majątków stosuje metody, które musimy napiętnować. Oto przykład:

W majątku **Karolinów pow. Radomsko,** z dniem 31 marca b. r. zwolniono trzech robotników. Do parcelacji Bank przystąpił w maju.

Dla każdego, znającego przepisy prawne, tyczące się parcelacji, jasne jest, że zwolnienie tych robotników następowało wskutek parcelacji. Bank jednak przekonał Starostwo, że wręcz przeciwnie — jest to dowód, że zostali zwolnieni z innych przyczyn.

Bank wyjaśnia dalej Starostwu, które przyjmuje to za dobrą monetę, że w folwarku **Jedlno** dla zwolnionych w Karolinowie były przygotowane miejsca przez zwolnienie trzech robotników z Jedlna. Zapomniano tu o przepisach instrukcji parcelacyjnej, która zabrania podobnych praktyk.

Kiedy robotnicy ci odmówili zgody na przeprowadzkę, wówczas Bank chciał im dać odprawę po ok. pięćset złotych, znowu z naruszeniem p. 5 art. 44 ustawy, który przewiduje odprawy tylko wtedy, jeżeli robotnikom zaproponowano nabycie ziemi, a oni z tego prawa zrezygnują.

Starostwo wyjaśnienia **Banku** przyjmuje do wiadomości i **ze zdziwieniem** domaga się od robotników złożenia dowodów, że rzeczywiście zostali zwolnieni z powodu parcelacji. Tak, jakby starostwo nie wiedziało, że robotnicy rozporządzają tylko jednym dokumentem — kartą zwolnienia.

Należy zaznaczyć, że jest to parcelacja komisowa Banku, a więc pozbawienie prawa do ziemi robotników leży wyłącznie w interesie wielkiego obszarnika du Moriez, wyzyskującego robotników.

Żądamy zdecydowanych zarządzeń kompetentnych władz ziemskich, celem przywrócenia stosowania przepisów prawnych, obowiązujących w parcelowanych majątkach.

Marian Nowicki.

Niedopuszczalny wyzysk w zakładach żyrardowskich

Zakładom Żyrardowskim mało było tegoż że robotnice Oddziału Przędzalni Lnu, przeciążone pracą, pracowały na 260 wrzecionach — postanowiły jeszcze zwiększyć obrót tych maszyn w ten sposób, aby produkcję 8 godzinnego dnia pracy wykonać w 6 godzinach.

Oczywiście dokonywa się tego przy nieludzkim wysiłku robotnic. Warunki, w jakich znajdują się ludzie są wprost do nieopisania; kilka robotnic poszło już do szpitala, inne wyglądają jak cienie.

Jak wynika ze słów tych kobiet, nigdy jeszcze nie miały one tak ciężkich warunków pracy w Zakładach, jak obecnie.

Możeby Inspekcja Pracy zbadała przez swych lekarzy warunki pracy kobiet w przędzalni lnu, a w szczególności na nowych maszynach, ponieważ podobny stan dłużej trwać nie może.

Zbudzony nagle ze snu zastrzelił przyjaciela

Sąd Okręgowy w Kołomyi rozpatrywał sprawę strażnika polowego, zatrudnionego u właściciela dóbr w Borszczowie, Jana Hrynyka, który odpowiadał za występek nieumyślnego zabójstwa.

Hrynyk miał wiele pracy, gdyż kradzieże polowe w tym czasie bardzo się mnożyły.. Dla własnej obrony nosił ze sobą nabitą strzelbę. 1-go sierpnia r. b. zasnął w swej chacie. Około godziny czwartej nad ranem sąsiad jego, Wasyl Kluczuk, z którym Hrynyk żył w wielkiej przyjaźni, otworzył drzwi. Wówczas Hrynyk raptownie się zerwał, chwycił leżącą obok strzelbę i natychmiast strzelił do sąsiada, kładąc go trupem na miejscu.

Hrynyk zeznał, że w chwili, gdy został obudzony, miał sen. Zdawało mu się, że dwaj złodzieje kradną na polu snopy, na których on właśnie wypoczywał. Chwycił wówczas za strzelbę i strzelił do jednego ze złodziei. Po pewnym czasie dopiero uświadomił sobie, że zastrzelił we śnie swego najlepszego przyjaciela.

Sąd uniewinnił Hrynyka.

Zaświadczenia do kolejowych biletów ulgowych bezpłatne

Min. Spraw Wewnętrznych zaleciło, by zarządy gminne wydawały robotnikom bezpłatnie (względnie za opłatą do 50 gr.) zaświadczenia, niezbędne przy wykupie ulgowych biletów kolejowych. Zaznaczyć trzeba, że dotychczas gminy pobierały aż po 2 zł. za takie zaświadczenia.

Niedbalstwo czy zła wola?

Do wiadomości p. ministra sprawiedliwości

Tow. Antoni Skóra został wyrokiem Sądu Grodzkiego w Niepołomicach skazany na karę aresztu przez 8 miesięcy. Karę tę częściowo odcierpiał w Krakowie w czasie od 28.12 1937 do 7.V. 1938, poczym otrzymał przerwę w wykonaniu kary.

Podczas pobytu tow. Skóry w więzieniu zarząd więzienia w Krakowie stosował wobec niego przepisy, przewidziane dla więźniów a nie dla aresztantów. Ubrano go w ubranie więzienne, strzyżono włosy na głowie, trzymano w celi więziennej a nie aresztanckiej, pozbawiono ulg stosowanych dla aresztantów jak np. częstsze widzenia z rodziną i wysyłanie korespondencji raz na tydzień i t. p.

Tow. Skóra kilkakrotnie domagał się zarówno od władz więziennych, jak też i u prokuratora, sprawującego nadzór nad więzieniem dr. Krawczyńskiego, aby stosowano wobec niego przepisy odnoszące się do aresztantów. Niestety otrzymał stale odpowiedź, że został skazany na więzienie a nie na areszt.

Podczas „urlopu" tow. Skóra zbadał w Sądzie Grodzkim w Niepołomicach wyrok i przekonał się, że rzeczywiście został skazany na karę aresztu a nie więzienia.

Wobec takiego stanu rzeczy obrońca adw. dr. Gajdak wniósł podanie do Sądu Grodzkiego c zaliczenie tow. Skórze, stosownie do przepisów ustawy, 135 dni odbytej kary więzienia za 180 dni; t. j. 6 miesięcy aresztu — tak, że do odcierpienia pozostawałaby jeszcze kara 2-miesięcznego aresztu.

Wbrew oczywistym dowodom odmówiono temu wnioskowi, powołując się na to, że zaszła tylko pomyłka w aktach więziennych; w rzeczywistości tow. Skóra odsiadywał karę aresztu a nie więzienia.

Zawnioskowanych świadków, którzy by ponad wszelką wątpliwość stwierdzili, że tow. Skóra był traktowany jak więzień, a nie jak aresztant, wogóle nie przesłuchano, a decyzję oparto na niezgodnych z prawdą twierdzeniach zarządu więzienia.

Sądzimy, że p. Minister Sprawiedliwości zainteresuje się tą sprawą i naprawi wyrządzoną tow. Skórze krzywdę, a winnych pociągnie do surowej odpowiedzialności.

Łowicz ku czci Noakowskiego

W dniu 9 października r. b., jako w rocznicę śmierci, odbędzie się odsłonięcie tablicy ku czci profesora Stanisława Noakowskiego w gmachu pomisjonarskim w Łowiczu, gdzie obecnie mieści się I Państwowe Liceum i Gimnazjum im. Księcia Józefa Poniatowskiego.

Tablica została ufundowana przez wychowanków łowickiej szkoły realnej.

Wiadomości z całej Polski

POSTRZELENIE DOKTOROWEJ.

Do willi dr. Władysława Szczerbińskiego w Sulejówku, gm. Okuniew, w chwili gdy żona jego otworzyła drzwi, by wpuścić psa, wtargnęło dwuch mężczyzn, którzy sterroryzowali rewolwerami Szczerbińską i jej córkę Izabellę. Na podniesiony przez Szczerbińską alarm, jeden z napastników wystrzelił i zranił ją w bok. Ranną przewieziono do Warszawy, gdzie umieszczono w szp. Przem. Pańskiego. Krzyki zaalarmowały domowników, a napastnicy, korzystając z zamieszania, zbiegli w ciemnościach.

Zawiadomiono policję, która prowadzi energiczne dochodzenia.

SAMOBÓJSTWO W ZAKOPANEM.

W prywatnym swym mieszkaniu w Zakopanem, popełnił zamach samobójczy wystrzałem z rewolweru w prawą skroń, współpracownik zarządu budowy kolejki na Gubałówkę, Józef Pokluda, 28-let budowniczy z Krakowa.

Przewieziony w stanie ciężkim do szpitala, Pokluda zmarł w parę godzin po zamachu. Denat zostawił kilka listów do przyjaciół i znajomych. Powód samobójstwa nieznany.

ROZPALONE ŻELAZO SPALIŁO ROBOTNIKOWI NOGI.

Robotnik fabryki J. John S. A., w Łodzi St. Kołakowski, niosąc płynne, rozpalone do białości żelazo, potknął się w pewnej chwili i wylał sobie rozpaloną masę na nogi, które uległy całkowitemu spaleniu. Wezwany lekarz Pogotowia Ratunkowego przewiózł ofiarę tragicznego wypadku w stanie groźnym do szpitala Ubezpieczalni Społecznej.

ŚMIERTELNY WYPADEK NA KOPALNI.

W podziemiach kopalni „Prezydent Mościcki" w Chorzowie na jednym z filarów nastąpił gwałtowny wstrząs, wskutek czego został przysypany zwałami węgla 37-letni Bujara. Górnik poniósł śmierć na miejscu.

WYKRYCIE SZAJKI PRZEMYTNICZEJ.

W Bydgoszczy wykryto szajkę przemytniczą, do której należeli: Edward Filipski, Jan Filipski i Piotr Korytowski z Koziogłów pod Zawierciem, oraz mieszkanka Nakła, Wanda Jakubiak. Przemytnicy przenosili przez granicę wyroby metalowe i wysyłali je pocztą do Nakła na nazwisko Jakubiakowej, a następnie sprzedawali towary, chodząc po domach. W składnicy przemytników w Nakle znaleziono większą ilość maszynek do strzyżenia, zapalniczek, kamieni do zapalniczek i t. p. wartości kilku tysięcy złotych.

Kącik radiowy

DZIŚ, 8 października — SOBOTA

16.30 Miniatury kwartetowe.
17.00 Nabożeństwo z Krakowa.
18.30 Audycja dla Polaków za granicą.
19.50 Od Tatr do stratosfery — Konstanty Jodko - Narkiewicz.
12.00 „Zemsta nietoperza" — operetka Jana Straussa.

OPERETKA STRAUSSA „ZEMSTA NIETOPERZA"

„Zemsta nietoperza" Jana Straussa wyrasta znaczenie ponad miarę zwykłych, nawet najlepszych operetek. Od czasu swej premiery, a więc od 34 lat z górą nie schodzi z stałego repertuaru wszystkich scen świata, co więcej operetka ta ukazuje się na największych i najpoważniejszych scenach operowych. Polskie Radio nadaje dla swych słuchaczy „Zemstę nietoperza" dn. 8.10 o godz. 21.00 w wyk. Małej Orkiestry P. R. i solistów.

Radio warszawskie

SOBOTA, 8 października

WARSZAWA I. 6.30 Pieśń. 6.35— Myka (płyty). 7.00 Dziennik. 7.15— Muzyka (płyty). 7.45 Gimnastyka. 8.00 Audycja dla szkół. 11.00 „Śpiewajmy piosenki". 11.25 Marsze i tańce stylizowane (płyty). 12.00 Hejnał. 12.03 Aud. południ. 15.00 „Wesołe piosenki i powiastki" — dla dzieci. — 15.30 Ork. Wileńska. 15.55 Dziennik. 16.00 Wiad. gospod. 16.15 Kronika literacka. 16.30 Miniatury kwartetowe (z Krakowa). 17.00 Nabożeństwo z Krakowa. 18.00 Aud. dla wsi. — 18.30 Aud. dla Polaków za granicą. 19.15 Koncert rozrywkowy (ze Lwowa). W przerwie o godz. 19.50 „Od Tatr do stratosfery". 20.40 Dziennik. 21.00 Strauss: „Zemsta nietoperza" — operetka w 3-ch aktach. W przerwie „Na balu" obrazek z powieści Wandy Dobaczewskiej. 22.55 Przegląd prasy i ostatni dziennik. 23.05 Pog. w języku obcym. 23.15 Muz. lekka i taneczna (płyty).

WARSZAWA II. 14.00 Koncert rozrywkowy (płyty). 15.00 Wiadomości sportowe. 15.05 Parę informacji. 15.10 Soliści: Franciszek Paccia (tenor) Tomasz Jaworski (skrzypce). 15.45 Życie kulturalne stolicy. 15.55 Program. 16.00 Muz. tan. (płyty). 18.00 Weber (płyty). 21.00 Muz. franc.: Jadwiga Hennert — sopran Mieczysław Szaleski — altówka. — 22.00 Koncert popularny (płyty). — 23.00 Muz. operowa z udz. tenora Beniamino Gigli (płyty).

NIEDZIELA, 9 październik.

WARSZAWA I: 7.15 Pieśń. 7.20 Toruńska Orkiestra. 8.00 Dziennik. 8.15 Audycja dla wsi. 9.15 Transm. z uroczystości konsekracji kościoła ks. ks. Salezjanów w Dębnikach z Krakowa. Po nab. ok. gorz. 10.45 Muzyka — płyty. 11.35 Dajmy szkołom pomoce naukowe— pog. 11.45 Program muzyczny w sezonie jesienno - zimowym — omówi E. Rudnicki. 11.57 Hejnał. 12.03 Poranek Symf. z Łodzi. 13.00 Przegląd kulturalny. 13.10 Muz. obiadowa z Poznania. 14.40 Wszystkiego po trochu — dla dzieci. 15.00 Aud. dla wsi. 16.30 Koncert. 17.00 Tygodnik dźwiękowy. 17.30 Podwieczorek przy mikrofonie (z Bydgoszczy). W przerwie ok. godz. 18.25: Chwila Biura Studiów. 19.30 Londyńska Ork. Symf. — płyty. 20.15 Dziennik. 21.00 Muz. tan. 21.40 „Wujaszek z prowincji" — „Wesoła Syrena". 22.30 Muz. tan. 23.00 Ostat. dziennik. 23.05 Wiadomość z Polski (w języku obcym).

WARSZAWA II: 14.30 Rec. śpiewaczy Janiny Hupertowej. 15.00 Utwory Saint-Saensa — płyty. 16.00 Muz. tan. — płyty. 21.00 Kwartet Lenera — płyty. 22.00 Poemat symf. Ryszarda Straussa — płyty. 23.00 Muz. tan. — płyty.

SPORT

NOWOŚCI

SPORT POLSKI ZYSKAŁ 8 TYS. DZIELNYCH SPORTOWCÓW

Wracający do Polski Śląsk Zaolzański, należy do dzielnic bardzo usportowionych. Polskie organizacje sportowe na terenie Śląska Zaolzańskiego, liczą ogółem około 8 tysięcy czynnych sportowców. Do największych stowarzyszeń sportowych należy robotnicza „Siła", skupiająca około 2 tysiące członków, „Beskid Śląski", „Harcerstwo" i „Sokół". Organizacje te uprawiają piłkę nożną, lekkoatletykę, boks, narciarstwo, gry sportowe, hokey, kolarstwo itd. Do najbardziej znanych klubów należą „Polonia" karwińska, „Polski Klub Narciarski" w Nydku i robotniczy klub sportowy „Siła" w Trzyńcu.

Warto zaznaczyć, że ze Śląska Zaolzańskiego pochodzi wielu znanych sportowców, którzy w swoim czasie opuścili Czechosłowację, przenosząc się do klubów krajowych. Do tych sportowców należą: jeden z najlepszych hokeistów polskich Kasprzycki z katowickiego „Dębu", piłkarz chorzewskiego AKS. Kinowski, zawodnik „Warszawianki" Grolik, piłkarz „Ruchu" Kruk, znana tenisistka „Pogoni" katowickiej Bemówna oraz znany bokser zawodowy Kantor. Sportowcy ci, to wychowankowie klubów polskich ze Śląska Zaolzańskiego. Ze względu na trudności, jakie napotykał sport polski pod panowaniem czeskim, zawodnicy wymienieni przenieśli się do organizacyj krajowych.

PZLA TWORZY PODOKRĘG NA ŚLĄSKU ZAOLZAŃSKIM

W związku z odzyskaniem Śląska Zaolzańskiego, zarząd Pol. Zw. Lekkoatletycznego polecił okręgowi śląskiemu utworzenie na odzyskanych terenach podokręgu oraz złożenie sprawozdania o stanie lekkiej atletyki w nowym podokręgu.

POZBAWIENIE MANDATU CZŁONKA ZARZĄDU WOZLA

Na wczorajszym posiedzeniu Zarząd WOZLA uchwalił jednogłośnie pozbawić mandatu członka zarządu tego związku p. Eugeniusza Pleszczyńskiego, który piastował funkcje skarbnika WOZLA.

Jednocześnie zarząd postanowił skierować sprawę Pleszczyńskiego do prokuratora.

LEKKOATLETYKA

NIEMKA JUNGHAHHS USTANOWIŁA REKORD ŚWIATA W SKOKU W DAL

W Hamburgu odbyły się zawody lekkoatletyczne, na których Niemka Junghanns ustanowiła nowy rekord świata w skoku w dal, osiągając świetny wynik 6.07 mtr. Dotychczasowy rekord świata należy do słynnej Japonki Hitomi i wynosi 5.98. Rekord Japonki został dwukrotnie pobity przez Stanisławę Walasiewiczównę, która osiągnęła kolejno — 6.052 i 6.05. Polka była pierwszą kobietą na świecie, która przekroczyła w tej konkurencji granicę 6 mtr. Rekordy Walasiewiczówny nie zostały jednak dotychczas zatwierdzone, tak, że oficjalnie rekord wciąż należy do zmarłej przed wielu laty Japonki Hitomi.

DOSKONAŁE WYNIKI SKANDYNAWSKICH LEKKOATLETEK

W Malmö odbyły się zawody lekkoatletyczne pań z udziałem lekkoatletek skandynawskich. Na zawodcah osiągnięto szereg doskonałych wyników: Szwedka Birgit Lundström ustanowiła rekord krajowy w dysku, osiągając 44.38 m., w rzucie oszczepem Dunka Edith Hansen osiągnęła 43.21, bijąc rekord Danii. Najbardziej wszechstronną zawodniczką okazała się Dunka Inge Smith-Nielsen. Zajęła ona trzy pierwsze miejsca osiągając na 100 m. — czas 1.29, w skoku wzwyż 1.45, a w skoku w dal 5.40.

P. IDŹKOWSKI PRZESTAŁ BYĆ CZŁONKIEM WOZB.

Jak się dowiadujemy, p. Idźkowski przestał być członkiem Warszawskiego Okr. Zw. Bokserskiego.

TENIS

LEGIA — DRUŻYNOWYM MISTRZEM POLSKI W TENISIE

W dniach 8—9 bm. w Warszawie miał być rozegrany finał drużynowych tenisowych mistrzostw Polski pomiędzy Legią i warszwskim LTK. Rozgrywka ta nie dojdzie do skutku, gdyż WLTK zawiadomił Legię, że z powodu trudności w skompletowaniu drużyny rezygnuje z gry. Legia została zatem bez walki drużynowym mistrzem Polski. Zaznaczyć należy, że również i pół finał wygrała Legia bez walki, ponieważ Lwowski KT zrezygnował z meczu.

P. G. WODEHOUSE

W STARYM DWORZE

74) Z angielskiego przełożyła B. KOPELÓWNA

Głos zdawał się zwalczać tendencję do śmiechu.

— Pan nie wie, kim jestem.
— Kim pani jest?
— O, to trzeba by dopiero opowiedzieć...
— Głos pani brzmi znajomo.
— Nie pojmuję, dlaczego. Nie znamy się wcale.
— Czyżby?
— Dotychczas nie, ale chciałabym, aby tak było.
— Ja także.
— Ja pana już widziałam.
— Doprawdy?
— Tak. I — dodał głos pieszczotliwie — wzbudził pan we mnie prawdziwy zachwyt.
— Co pani mówi?
— To prawda.

Tubby zmuszony był oprzeć się o ścianę. Gdy następnie przemówił, głos jego drżał tak samo jak nogi. Porównanie tego, czego doznał, z manną na pustyni — byłoby określeniem niedostatecznym.

— Proszę pani... Czy nie mogli byśmy się kiedyś spotkać?
— Bardzo chętnie, jeżeli pan ma ochotę. Dobrze?
— No, rozumie się.
— Mogli byśmy iść na spacer.
— Naturalnie.
— Ale nie chcę, aby mnie zobaczono.
— Rozumiem.
— Ludzie są takimi plotkarzami.
— Ma pani rację.
— Więc, jeżeli chce pan naprawdę...
— No, myślę.
— A więc będę czekała przy drugim kamieniu milowym na drodze do Walsingford o godzinie trzeciej jutro po południu. Tam będę. A kiedy pan przyjdzie, proszę wydać taki dźwięk, jak makolągwa.
— Ale dlaczego?
— Ponieważ schowam się. Nie chcę, aby mnie ludzie widzieli, bo są takimi plotkarzami.
— Rozumiem. Oczywiście. Tak jest. Dźwięk, jak kto?
— Jak makolągwa. Taki ptaszek. Wtedy będę wiedziała, że to pan — i pokażę się. **Pip — pip** — zaszczebiotała tajemnicza nieznajoma.

Tego zakończenia nie było w skrypcie, ale scena poszła tak gładko, że oberżystka poczuła się uprawniona do małej improwizacji.

Tubby odwiesił słuchawkę. Oddychał ciężko. Zawsze przyjemne to dla romantycznego młodzieńca, gdy dowiaduje się, że sam jego widok wzbudził niezwalczony zachwyt w istocie odmiennej płci. Myślał z radosnym podnieceniem o czekającym go spotkaniu, tak bardzo ponętnym w czasie, gdy miał serce złamane, a życie zdawało się nie zawierać nic, prócz smętku i nudy.

Na razie trzeba było jeszcze zdobyć informacje na temat makolągwy. Tubby zwrócił się o radę do Polena, którego spotkał, wychodząc z holu.

— Słuchajcie, Polen... Znacie się na ptakach?
— Tak, proszę pana. Ptaki były zawsze moją słabością. Zawsze obserwuję z zainteresowaniem ich zwyczaje.
— A jak jesteście z makolągwami?
— Przepraszam?
— To znaczy, czy nie wiecie przypadkiem, jakie wydają dźwięki?
— Och, przepraszam pana. Przez chwilę nie wiedziałem, o co chodzi. Pieśń makolągwy brzmi w ogólnych zarysach, jak następuje: **„Tolik — gau — gau; tolik — dżo-o — fej; tolik — hikej — gi; tolik — kwak — wi-it; tuk — tuk — whit".**
— Ach, tak?

Tubby stał przez chwilę zamyślony.

— Do diabła — mruknął.— Będę gwizdał.

ROZDZIAŁ XVII.

Słusznie powiedziano o baronetach, że aczkolwiek można pokonać ich czasowo, nie dadzą się złamać na długo. To też trudno się było spodziewać, by sir Buckstone Abbott pogodził się z porażką, której dozał w utarczce z Bulpittem o osobę Adiana Peake'a. Tam, gdzie inni członkowie arystokracji angielskiej zrezygnowaliby pod wpływem poniżającego przejścia, jakim było wycofanie się z placu boju, sir Buckstone poczuł w sobie przypływ bojowości. Doszedł do wniosku, iż coś trzeba będzie zrobić z tym łajdakiem Bulpittem — i to zrobić niezwłocznie.

(D. c. n.).

DZIAŁ LEKARSKI

Kronika Śląska

Zakończenie strajku rolnego

We wrześniu b. r. wybuchł w dworach ks. Pszczyńskiego w Pszczynie, strajk protestacyjny, do którego przyłączyli się również robotnicy dworów: Sznelowiec, Kempa i Poremba. Strajkowało około 140 robotników. Bezpośrednim powodem strajku był fakt, że administratorzy dworów nie odnosili się odpowiednio do robotników, jednocześnie robotnikom nie dostarczano ubrań ochronnych, potrzebnych przy rozprowadzaniu nawozów sztucznych.

Po trzech tygodniach robotnicy przystąpili do pracy, jednocześnie sprawa zatargu zostanie rozpatrzona na specjalnej konferencji w Inspektoracie Pracy w Rybniku.

5 złotych grzywny za regularne płacenie czynszu

Swego czasu pisaliśmy o wielkim procesie przed Sądem Okręgowym w Katowicach przeciwko 50 mieszkańcom Rudy Śląskiej, oskarżonym o to, że wpłacili czynsz mieszkaniowy właścicielowi domu, Antoniemu Gelbasowi, pomimo, iż ten, choć obcokrajowiec, nie miał zezwolenia komisji dewizowej na inkasowanie pieniędzy.

Na rozprawę zjawili się oskarżeni, poza Antonim Gelbasem, który zbiegł za granicę.

W dniu 5 b. m. zapadł wyrok w tej sprawie, skazujący wszystkich oskarżonych po 5 zł. grzywny. W motywach ustnych Sąd podał, że najniższy wymiar kary zastosowany do oskarżonych, spowodował fakt nieznajomości przez nich ograniczeń dewizowych, a spełniali oni jedynie swój obowiązek w stosunku do gospodarza realności, w której zamieszkiwali.

Sprawę głównego oskarżonego, Antoniego Gelbasa, wyłączono.

Budowa szkół w Rybnickim

W roku bieżącym ukończono w powiecie rybnickim budowę 10 szkół powszechnych kosztem około 3 milj. zł. Ponadto w Rybniku znaduje się na ukończeniu budowa liceum żeńskiego i liceum handlowego.

Z Chorzowa

We wrześniu ukończono budowę 4 budynków mieszkalnych, które łącznie z ukończonymi w tym samym czasie przebudowami i nadbudowami podniosły liczbę izb mieszkalnych o 50. Rozpoczęto zaś 7 nowych budowli i 2 przebudowy łącznie o 62 mieszkaniach — czyli o 5 budowli i 17 mieszkań mniej, niż w miesiącu poprzednim.

Sprostowanie urzędowe

Dyrekcja Policji w Katowicach przysyła nam następujące sprostowanie:

W związku z umieszczonym w czasopiśmie „Gazeta Robotnicza“ nr. 231 z dn. 17.IX. b. r. artykułem. p t. „1300 górników w podziemiach kopalni „Walenty Wawel“ walczy o lepsze warunki pracy i płacy“ Dyrekcja Policji prosi na zasadzie § 11 ustawy prasowej z dn. 7.V. 1874 o umieszczenie w najbliższym numerze tegoż czasopisma następującego sprostowania:

1. Nieprawdą jest, że za wiedzą Urzędu Górniczego dozór kopalni ignorował przepisy policyjno-górnicze, — natomiast prawdą jest, że Okręgowy Urząd Górniczy w Chorzowie w czasie swej bytności na kopalni stale wymagał ścisłego przestrzegania przepisów bezpieczeństwa, co zresztą niejednokrotnie wypowiadane było w obecności członków rady robotniczej.

2. Nieprawdą jest, że „o wszystkim wie Urząd Górniczy, ale patrzy na wszystko przez palce — byle nie utrudnić przemysłowcom procesu produkcyjnego“ — natomiast prawdą jest, że Okręgowy Urząd Górniczy w Chorzowie nie tylko, że nie patrzył na wszystko przez palce, ale bez jakiejkolwiek interpelacji osób trzecich przeprowadzał ścisłą kontrolę bezpiecznego prowadzenia robót górniczych, tak, że w czasie od 1.I.38 do 10.VIII.38 przeprowadził 31 inspekcyj, wydając cały szereg zarządzeń, mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa pracy. Z wyżej wymienionych inspekcyj na skutek większej liczby wypadków w miesiącu czerwcu przeprowadzono w miesiącu lipcu sześć.

3. Rada Robotnicza winna o ewentl. przekroczeniach powiadomić Urząd Górniczy, czego dotąd nie uczyniła“.

Za Dyrekcję Policji:

(—) W. Wilczowski, prakt. II kat.

22 razy karany za oszustwa

Przed Sądem Okręgowym w Rybniku stanął Jan Hanke z Zamysłowa, znany oszust, 22 razy karany, oskarżony o oszustwo na szkodę miejscowych rolników. Hanke zbierał zamówienia na maszyny rolnicze, a zainkasowane zaliczki przywłaszczał sobie, nie dostarczając zamówionych maszyn. Sąd skazał go na 3 lata więzienia.

Za podobne przestępstwo Hanke odpowiadać będzie przed Sądem Grodzkim w Żorach, oraz przed sądem w Mikołowie.

26 pociągów popularnych we wrześniu

W miesiącu wrześniu Liga Popierania Turystyki, Delegatura w Katowicach, uruchomiła 26 pociągów popularnych, którymi przewieziono 14.320 osób. W porównaniu z wrześniem ub. roku oznacza to wzrost frekwencji o blisko 1.000 osób.

Z Katowic

Czy wiecie że...

W miesiącu sierpniu z łaźni miejskiej skorzystało 6.156 osób, z tego 2.528 z natrysków, 402 z parówki, 975 z wanien i 2.251 z pływalni.

W rzeźni miejskiej ubito w sierpniu b. r. 12.894 sztuk bydła, z tego 11.049 dla kraju i 1.845 na eksport. W sierpniu zużyto 469.372 m³ wody.

Ze schroniska miejskiego dla bezdomnych korzystało w sierpniu 157 osób, z tego 115 mężczyzn i 42 kobiety.

W miesiącu sierpniu b. r. zanotowano na terenie Katowic 4 pożary, z tego 3 z powodu nieostrożności.

Repertuar

TEATR IM. ST. WYSPIAŃSKIEGO W KATOWICACH.

Sobota, 8 października „Damy i huzary“ o 15.30 dla szkół.

Sobota, 8 października, „Żabusia“ dla Zw. Naucz. Pol. o 19.30.

Niedziela, 9 października „Damy i huzary“ dla Zakł. Hohenlohe o godz. 15.30.

Niedziela, 9 października „Damy i huzary“ dla Zw. Rezerwistów o g. 19.30.

Wtorek, 11 października „Damy i huzary“ dla bezrob. o 19-ej.

Środa, 12 października „Żabusia“ o 20-ej.

Czwartek, 13 października „Król Stefan“ premiera o 20-ej.

TEATR IM. ST. WYSPIAŃSKIEGO NA PROWINCJI.

Mikulczyce — poniedziałek, dnia 10 października „Damy i huzary“ o 19.30.

Chorzów — wtorek, 11 października „Wilki w nocy“ o 19.30 dla Skarbofermu.

Bielsko — czwartek, 13 października „Żabusia“ o godz. 19.30.

Rybnik — piątek, d. 14 października „Żabusia“ o godz. 20-tej.

Wycieczka dziennikarzy szwedzkich na Śląsku

Na Śląsk przybyli wybitni dwaj szwedzcy dziennikarze radiowi: Jervino i von Utfall, którzy przyjechali do Polski ze swoim wozem transmisyjnym, aby transmitować lot do stratosfery.

Wobec odłożenia lotu do stratosfery, radiodziennikarze szwedzcy objeżdżają Polskę i właśnie przybyli do Katowic, skąd w towarzystwie dyr. katowickiej rozgłośni, p. Ligonia, udali się do Tarnowskich Gór, Swierklańca, Piekar Śląskich, a następnie zwiedzili hutę „Piłsudski“.

Następnie goście szewdzcy zjechali do szybu „Prezydent Mościcki“, a w godzinach popołudniowych wyjechali na Śląsk Zaolzański. Po drodze dziennikarze szwedzcy zwiedzą Istebnę i Wisłę. Ze Śląska udadzą się oni zpowrotem do Zakopanego.

Zycie robotnicze

W dniu 8 października 1938 r.

Bielszowice: o godz. 16-ej zebranie Młodzieży Socjalistycznej u Długosza.

W dniu 9 października.

Imielin: o godz. 10-ej zebranie zarządów kartelowych i zebr. Młodzieży Socjalistycznej u Lukaska.

ZEBRANIA C. Z. G.
w dniu 9 października.

Chorzów I: o godz. 10-ej w domu ludowym przy ul. 3-go Maja.

Bielszowice - Kolonia: o godz. 14-ej u Długosza.

Brzezinka: o godz. 15-ej u Ligenzy.

Brzęczkowice: u Kramorza.

Nowy Bytom: o godz. 11-ej w hali gimnastycznej.

Łagiewniki: o godz. 14-ej u Szalonki.

Ruda Południ.: o godz. 10-ej u Gajdy.

Jęzor. Zebranie zrzeszonych związków CZG, TUR i PPS w dniu 9 bm. o godz. 13.30 po poł. w lokalu Centr. Zw. Górników.

Radio Śląskie

SOBOTA, 8 października

5.30 „Dzień dobry“ (wesoły reportaż płytowy). 6.30 Program na dziś. 11.25 Marsze i tańce stylizowane (płyty z W-wy). 14.00 Muzyka obiadowa. Wykonawcy: Orkiestra Katowicka pod dyr. Jarosława Leszczyńskiego. 14.50 Wiadomości bieżące i giełda. 18.00 „Jesień w pieśni“. Wykonawcy: Leopold Janicki — śpiew, Karol Szafranek — akompaniament, Zygmunt Noskowski, sł. Marii Konopnickiej. 18.15 Pogadanka aktualna. 18.25 Wiadomości sportowe. 22.55 Lokalna aud. informacyjna. 23.05 Zakończenie audycji.

NIEDZIELA, 9 października.

6.15 Surmy śląskie w wykonaniu Kwartetu Orkiestry Reprezentacyjnej KPW. w Katowicach. 6.25 Program na dziś. 6.30 Muzyka poranna w wykonaniu Śląskiego Zespołu ludowego. 7.10 Jak zbierać nasiona z własnego ogródka? — pogadanka inż. Ireny Gumowskiej. 8.45 Gruźlica nieprzejednany wróg obory — pogadanka weterynaryjna dr. Karola Rafińskiego. 8.55 Nieśmiertelne walce— płyty. J. Lanner: Walc z Schönbrunu, E. Waldteufel: Łyżwiarze. 9.05 Życie społeczne hutników śląskich — pogadanka Wacława Śledzińskiego. Po nabożeństwie ok g. 10.45 Muzyka z płyt (z Warszawy). 13.00 Czytajmy książki popularno - naukowe — pogadanka Czesława Drozdowskiego. 14.40 Co słychać na Śląsku? — opowie red. Adam Mikulski. 14.50 Popołudnie śląskiego rolnika — audycja słowno muzyczna z udziałem Orkiestry Rozgłośni Katowickiej. 19.30

Budowa nowej baterji pieców koksowych

Na koksowni „Skarboferm“ w Knurowie przystąpiono do budowy we własnym zakresie nowoczesnej baterii pieców koksowych. Koszta tej inwestycji wyniosą ponad 2 milj. zł. Budowa ukończona zostanie w przyszłym roku.

Kronika Bielska, Białej i okolicy

ODDZIAŁ: BIAŁA, KOMOROWICKA 4.

Zlot Młodzieży TUR-owej

Na zakończenie miesiąca propagandy wśród młodzieży robotniczej Zarząd Okręgowy TUR. urządził w Białej Krakowskiej spotkanie młodzieży TUR-owej ze swego okręgu. Z uwagi na sytuację, jaka tutaj na pograniczu Śląska i Czech istniała, do ostatniej chwili nie było wiadomo, czy Zlot ten dojdzie do skutku. W ostatnich godzinach w przed dzień Zlotu, zdecydowano się na jego odbycie.

W niedzielę, 2 października, nie bo było zaciągnięte ciężkimi chmurami; padał deszcz. Mimo to przybyło około 1.000 młodzieży TUR-owej i delegacji bratnich organizacjiz okręgu. Nastrój wśród przybyłych, mimo niepogody, dobry. O godz. 10.30 na boisku T. S. Biała-Lipnik odbyła się pod gołym niebem akademia. Dla należytego wysłuchania programu zainstalowano głośniki.

Po odegraniu przez orkiestrę T. U. R. z Leszczyn „Czerwonego Sztandaru“ zabrał głos tow. Pysz.

W zagajeniu swym dał wyraz przekonaniu, że niezadługo sztandary nasze i młodzież TUR. będą mogły witać bohaterski lud Śląska Zaolzańskiego na specjalnych uroczystościach, zorganizowanych przez „Siłę“ i PPS. w Karwińskim zagłębiu węglowym. Tymczasem ślemy naszym towarzyszom z poza Olzy serdeczne pozdrowienia. — Scharakteryzowawszy znaczenie propagandy socjalistycznej wśród młodzieży robotniczej ogłosił Zlot za otwarty.

Witany oklaskami tow. Sokołowski, b. senator członek Zarządu Głównego TUR. z Warszawy, wygłosił piękny referat o zadaniach celach pracy TUR.

Tow. Zawierucha, imieniem P. P. S. i Klasowych Związków Zawodowych, wygłosił referat o ogólnym położeniu młodzieży pracującej, z uwzględnieniem aktualnych spraw bieżących.

W imieniu Zarządu Głównego Siły przemawiał tow. Kluska, a w imieniu Niemieckiej Socjalistycznej Młodzieży Robotniczej tow. Pisch z Bielska. Wszyscy mówcy byli serdecznie oklaskiwani.

W drugiej części akademii wystąpiła młodzież TUR-owa z Kaniowa, Leszczyn, Komorowic i Niemiecka Młodzież Socjalistyczna z Bielska. Deklamacje zbiorowe — śpiew, recytacje wypadły wspaniale.

Na zakończenie akademii młodzież złożyła przyrzeczenie, które wywarło na licznie zgromadzonej publiczności potężne wrażenie.

Po południu odbyły się na boisku zawody sportowe.

Uroczyste zamknięcie Zlotu nastąpiło o godz. 15-tej, po czym odbyła się na boisku zabawa ludowa.

Obecnie wchodzimy w okres pracy jesienno - zimowej. Oddziały TUR-owe winne w tym czasie pogłębiać pracę oświatową i przysposabiać się do dalszych zadań i walk o wolność i Socjalizm

Na Śląsku Zaolzańskim

Powrót uchodźców

Po rozdzieleniu Śląska Cieszyńskiego w roku 1920 przybyło na Śląsk polski wielu uchodźców, którzy znaleźli pracę przeważnie na G. Śląsku i to w Urzędzie Wojewódzkim, w szkolnictwie i w przemyśle.

Obecnie wielu z nich powraca do rodzinnych stron, przejmując urzędy.

Z przemysłu przechodzą tam: inż. Sznapka, gen. dyr. fabryk Zieleniewski w Sosnowcu, inż. Michejda, dyr. kopalń Gieschego, inż. Farny, dyr. kop. „Śląsk“ w Chropaczowie, inż. Burek, dyr. odlewni w Węgierskiej Górce i in. W szkolnictwie wezwano wszystkich nauczycieli, pochodzących ze Śląska Cieszyńskiego, by zgłosili się do objęcia pracy w nowoodzyskanej dzielnicy. Jak słychać, zgłoszeń jest bardzo dużo.

Charakter nowej dzielnicy

Były minister skarbu, Czesław Klarner, zamieścił w „Gazecie Polskiej“ artykuł o wartościach gospodarczych nowoodzyskanej dzielnicy za Olzą. Według p. Klarnera 65% ludności tej dzielnicy pracuje w przemyśle, rzemiośle i komunikacji, zaś 11% w rolnictwie. Reszta przypada na handel, urzędy, wolne zawody itd.

Ekspozytura Izby Przemysłowo-Handlowej w Cieszynie

Izba Przemysłowo - Handlowa w Katowicach, która terenem swej działalności obejmie Śląsk Zaolzański, prowadzi obecnie prace, zmierzające do poznania stosunków gospodarczych na obszarach, przyłączonych w ostatnich dniach do Polski. Celem tych prac, w których żywy udział biorą radcowie Izby, jest nawiązanie życia gospodarczego Śląska za Olzą do ogólnopolskich spraw gospodarczych.

Z uwagi na to, że dotychczasowe kontakty eksportowo-importowe między Śląskiem Zaolzańskim a terenem Izby Przem. - Handl. w Katowicach były ożywione, Izba może obecnie z pożytkiem wykorzystać swoje uprzednie spostrzeżenia.

Izba Przem.-Handl. w Katowicach uruchomiła w Cieszynie w gmachu b. starostwa czeskiego swoją ekspozyturę, którą prowadzi wicedyr. dr. Adamecki.

***

Na terenie Izby Przem.-Handl. w Katowicach skoncentrowane są prace, dotyczące gospodarczego scalenia Śląska Zaolzańskiego z Rzeczypospolitą. W pracach tych biorą udział przedstawiciele ministeriów.

Prace te prowadzone są przy pomocy materiału Izby Przem.-Handlowej, która zarowno daje obsługę techniczną jak i opracowuje niezbędne materiały. Wspomniane powyżej prace na terenie Izby Przemysłowo - Handlowj obejmują zagadnienia: pieniężne, obrotu towarowego, wewnętrznego i zagranicznego, aprowizacyjne, produkcji i obroty wytworów przemysłowych, oraz zapotrzebowania na surowce, komunikacyjne, organizacji życia gospodarczego itd. (PAT).

Wycieczki „Orbisu“

Wielka liczba osób pragnie odwiedzić Śląsk Zaolzański. Aby ułatwić wszystkim poznanie Śląska Zaolzańskiego, Polskie Biuro Podróży „Orbis“ zorganizował wycieczki autokarowe, które wyruszać będą co tydzień z Katowic w każdą niedzielę na teren Śląska Zaolzańskiego.

W czasie jednodniowej wycieczki zwiedzić można najpierw Ustroń i Wisłę, następnie szereg ciekawych objektów w Jabłonkowie, dalej Bystrzycę, Trzyniec i Cieszyn.

Jak się dowiadujemy „Orbis“ uruchomi w najbliższym czasie placówki w Cieszynie za Olzą, Jabłonkowie, Frysztacie, Boguminie, Trzyńcu i Karwinie.

Przepustek na Śl. Zaolz. nie wydaje się

Delegatura województwa śląskiego przy dowództwie grupy operacyjnej Śląsk, w porozumieniu z władzami administracyjnymi i wojskowymi, zwraca się do obywateli z prośbą, by nie organizowali wycieczek do Cieszyna i Śląska Zaolzańskiego, gdyż niezwykły napływ turystów wywołuje niepotrzebne komplikacje. Zaznacza się przy tym, że żadnych przepustek na Śląsk Zaolzański nie wydaje się.

Utworzenie polskiego Urzędu Górniczego w Cieszynie

Na Śląsku Zaolzańskim zorganizowany został Polski Okręgowy Urząd Górniczy. Urząd ten mieści się na razie w Cieszynie, a stałą siedzibą jego będzie Karwina.

Na czele Urzędu stoi tymczasem inż. Niziński. Okręgowy Urząd Górniczy w Karwinie, do kompetencji którego należeć będzie nadzór nad wszystkimi kopalniami na przyłączonym do Polski terenie, podlegać będzie Wyższemu Urzędowi Górniczemu w Katowicach.

Wypadek na kop. Dębieńsko

Na kopalni Dębieńsko w Czerwionce wydarzył się ciężki wypadek. Maszynista Jan Wiaterek dostał się między wózki górnicze i doznał złamania kilku żeber, zmiażdżenia ręki i ciężkich obrażeń wewnętrznych. W stanie ciężkim przewieziono go do szpitala.

***

W hucie „Pokój“ w Nowym Bytomiu podczas borowania otworu w piecu stalowym, uległ ciężkiemu oparzeniu robotnik Czyż. W stanie b. groźnym przewieziono go do szpitala hutniczego.

Chorzów przejmuje park hutniczy

Pisaliśmy już kilkakrotnie o parku hutniczym w Chorzowie, należącym do huty „Piłsudski“. Park ten był w bieżącym roku zamknięty, ponieważ „Wspólnota Interesów“ nie chciała łożyć na utrzymanie go. Obecnie doszło pomiędzy „Wspólnotą“ a Magistratem do porozumienia, na podstawie którego oddano park pod Zarząd Magistratu. Park będzie utrzymywany przez miasto. Otwarcie parku nastąpi w najbliższych dniach.

Rozbudowa niemieckiego bibliotekarstwa

Prasa hitlerowska donosi z zadowoleniem o rozbudowie niemieckiego bibliotekarstwa na G. Śląsku. W ostatnich czasach uruchomiono wiele nowych placówek, mających obsługiwać Niemców na terenie Śląska. Wynikałoby stąd, że jest u nas coraz więcej Niemców — i to po blisko 20 latach przynależności do Polski. W rzeczywistości są to rozgoryczeni bezrobociem i biedą Polacy, których wciągają Niemcy do swoich organizacyj.

Niektóre biblioteki niemieckie posiadają po 5 do 6 tys. tomów i więcej. Ostatnio przyszły nowe transporty nowości tak, że prasa niemiecka nawołuje bezrobotnych do korzystania z bibliotek, donosząc zarazem, że przy bibliotekach urządzone są czytelnie. Dużo subwencyj płynie, jak widać, z Berlina na Śląsk.

W Chropaczowie zawaliła się ziemia

W godzinach wieczornych w Chropaczowie na ul. Kowalskiej zapadła się ziemia na przestrzeni kilku metrów. Powstały lej zabezpieczono.

Od Administracji

Upraszamy wszystkich kolporterów i abonentów, zalegających z abonamentem, o niezwłoczne uregulowanie zaległości.

Redaktor odpowiedzialny STEFAN KRAMORZ.

Odbito w drukarni Sp. Nakładowo Wydawniczej „Robotnik“, Warszawa, Warecka 7.